

^ KÜR D xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır H.Əliyev

DIPLOMAT

№ 24 (172), 25 İyun, Heziran - İyul, Tirmeh sal 2012
Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin

Həftəlik İctimai-siyasi qəzet
Rojnama heftename civakî û siyasi

Qiyməti: 40 qəpik
Həjaye:

**Bilirsən, nə etmiş kürdlər bir zaman?
Qurtarmış İslamı çox ağır dardan!**

**Qədim Avropanın xaçpərəstləri,
Yüz illər sındırmış göy məscidləri.**

**Müsəlman keçmişin öyrənsə əgər,
Kürdün dərgahına daim baş əyər.**

Səbahəddin Eloğlu

Səh. 2

**Bakı və qəsəbələrinin sosial-iqtisadi inkişafına dair
Dövlət Programının Əlavə Tədbirlər Planı təsdiq edilib**

Səh. 3

**Müasir Azərbaycan elmində
azərbaycançılığın tədqiqi**

Səh. 16

**Барзани и турецкий вице-премьер открыли
диалект "сорани" программы "TRT6"**

Səh. 14

**İdîayên Lîsteya
Malikî bêbingehin**

Səh. 7

**BDP sədri PKK-nı silahlı
yerə qoymağa çağırır**

Səh. 16

**Конфликт будет иметь более
серьезные последствия**

Səh. 4

**EY SULTAN BƏY! EY
SULTANLIĞI, BƏYLIYI DAĞILAN...**

Suriya müxalifəti kürdlərdən yardım istədi

Səh. 7

**Ərdoğan: "Öcalanın ömürlük həbs cəzasının ev
dustaqlığı ilə əvəzlənməsi barədə müzakirə aparmamışıq"**

Səh. 9

**1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman
davasında Kürd xalqının rolu**

Səh. 10

Serokê Kurdistanê budceyeke şefaf dixwaze

Səh. 14

İraq Fransanı hədələdi

Səh. 7

**Курдская делегация
вылетела в Грузию**

Səh. 16

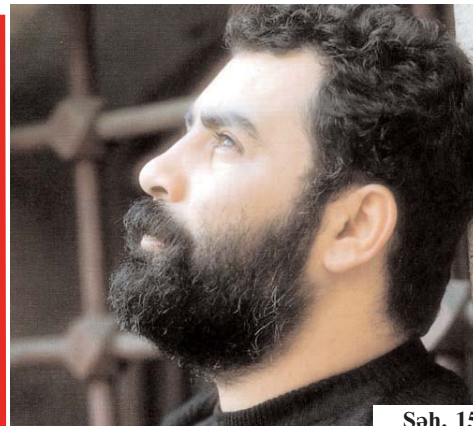
Səh. 9

**Türkiyədə prezidentliyin Güldən
Ərdoğanə ötürülməsi prosesi başladı**

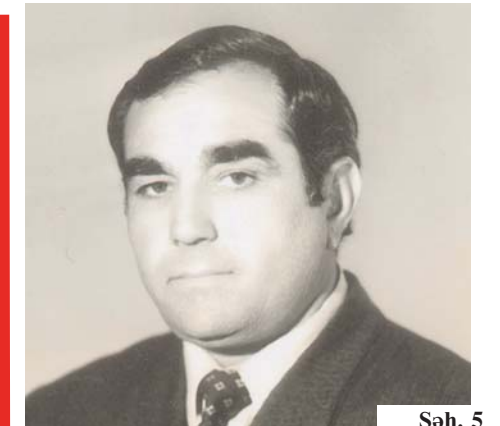
Səh. 13

**Курдистанскому парламенту необходимо
еще 10 дней, чтобы утвердить бюджет**

Səh. 15

**Турция извинилась перед
курдским артистом спустя 13 лет**

Səh. 5

**XEMA NEKE,
SEROKÊ ME!**

Bakı və qəsəbələrinin sosial-iqtisadi inkişafına dair Dövlət Proqramının Əlavə Tədbirlər Planı təsdiq edilib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev "2011-2013-cü illərdə Bakı şəhərinin və onun qəsəbələrinin sosial-iqtisadi inkişafına dair Dövlət Proqramı"nın Əlavə Tədbirlər Planı"nın təsdiq edilməsi və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2011-ci il 4 may tarixli 1490 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "2011-2013-cü illərdə Bakı şəhərinin və onun qəsəbələrinin sosial-iqtisadi inkişafına dair Dövlət Proqramı"nda dəyişikliklər edilməsi haqqında sərəncam imzalayıb.

Sərəncamda deyilir:

"Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 3-cü bəndini rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2011-ci il 4 may tarixli 1490 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "2011-2013-cü illərdə Bakı şəhərinin və onun qəsəbələrinin sosial-iqtisadi inkişafına dair Dövlət Proqramı"na müvafiq olaraq Bakı şəhərinin və onun qəsəbələrinin inkişafının sürətləndirilməsi, əhaliyə göstərilən kommunal xidmətlərin həcmindən və keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması, əhalinin həyat səviyyəsinin daha da yüksəldilməsi istiqamətində uğurla həyata keçirilən sosial və mühəndis infrastruktur layihələrinin, abadlıq və quruculuq işlərinin miqyasının genişləndirilməsi məqsədilə qərara alıram:

1. "2011-2013-cü illərdə Bakı şəhərinin və onun qəsəbələrinin sosial-iqtisadi inkişafına dair Dövlət Proqramı"nın Əlavə Tədbirlər Planı" (bundan sonra – Əlavə Tədbirlər Planı) təsdiq edilsin (əlavə olunur).

2. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2011-ci il 4 may tarixli 1490 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "2011-2013-cü illərdə Bakı şəhərinin və onun qəsəbələrinin sosial-iqtisadi inkişafına dair Dövlət Proqramı" çərçivəsində həyata keçiriləcək Tədbirlər Planı"nda aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

2.1. 2.1.21-ci yarımbəndin "İcraçılar" sütununda "Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi" sözləri "İqtisadi İnkişaf Nazirliyi", "Azərsu" ASC, Dövlət Neft Şirkəti, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Rayon İcra Hakimiyyəti" sözləri ilə əvəz edilsin və "Tədbirin adı" sütunu aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"Böyükşor və Xocasən göllərinə məişət tullantı, texniki və s. sularının axıdılmasının qarşısının alınması məqsədilə tədbirlərin görülməsi, ekoloji vəziyyətlərinin yaxşılaşdırılması və meşə zolaqlarının, parkların salınması";

2.2. 2.1.22-ci yarımbəndin "Tədbirin adı" sütunundan "Böyükşor və" sözləri çıxarılsın, "göllərin qurudulması və həmin ərazilərin" sözləri "gölün qurudulması və həmin gölə məişət tullantı sularının axıdılmasının qarşısının alınması məqsədilə tədbirlərin görülməsi, ekoloji vəziyyətinin yaxşılaşdırılması və meşə zolağının, parkın salınması" sözləri ilə, "İcraçılar" sütununda isə "Dövlət Neft Şirkəti" sözləri "İqtisadi İnkişaf Nazirliyi, "Azərsu" ASC, Rayon İcra Hakimiyyəti" sözləri ilə əvəz edilsin;

2.3. 2.1.23-cü yarımbəndin "İcra müddəti" sütununda "2011" rəqəmləri "2011-2012" rəqəmləri ilə əvəz edilsin və "Tədbirin adı" sütunu aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"Binəqədi qəsəbəsində Bakı şəhəri Baytarlıq İdarəsi üçün 2 mərtəbəli inzibati binanın və baytarlıq məntəqəsinin tikintisi";

2.4. 2.1.32-ci yarımbəndin "Tədbirin adı" sütununda "əsaslı təmiri" sözlərindən əvvəl "bərpa-gücləndirilməsi və" sözləri əlavə edilsin.

2.5. 2.1.56-cı yarımbəndin "İcra müddəti" sütununda "2011" rəqəmləri "2011-2013" rəqəmləri ilə, "Tədbirin adı" sütununda "bağçasının əsaslı təmiri" sözləri "bağçası üçün yeni binanın tikintisi" sözləri ilə əvəz edilsin;

2.6. 2.1.59 və 2.1.67-ci yarımbəndlərin "Tədbirin adı" sütunlarında "uşaq bağçasının əsaslı təmiri" sözləri "uşaq bağçası üçün yeni binanın tikintisi" sözləri ilə əvəz edilsin.

2.7. 2.2.54-cü yarımbəndin "Tədbirin adı" sütununda "əsaslı təmiri, 10 əlavə sinif otağının" sözləri "köhnə korpusunun sökülərək 440 şagird yerlik yeni korpusun" sözləri ilə əvəz edilsin;

2.8. 2.2.76-cı yarımbəndin "Tədbirin adı" sütununda "təmiri, avadanlıq və inventarla təchiz olunması" sözləri "tikintisi" sözləri ilə, "İcra müddəti" sütununda "2011"

2013" rəqəmləri ilə, "İcraçılar" sütununda "Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi" sözləri "Nəqliyyat Nazirliyi, Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC" sözləri ilə əvəz edilsin;

2.16. 2.6.29-cu və 2.6.31-ci yarımbəndlərin "Tədbirin adı" sütunlarında "bağçasının əsaslı təmiri" sözləri "bağçası üçün yeni binanın tikintisi" sözləri ilə, "İcra müddəti" sütunlarında "2011" rəqəmləri "2011-2013" rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

2.17. 2.6.32-ci yarımbəndin "Tədbirin adı" sütununda "əsaslı təmiri" sözlərindən əvvəl "bərpa-gücləndirilməsi və" sözləri əlavə edilsin.

rəqəmləri "2011-2012" rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

2.9. 2.2.78-ci yarımbəndin "Tədbirin adı" sütununda "təmiri, avadanlıq və inventarla təchiz olunması" sözləri "tikintisi" sözləri ilə əvəz edilsin;

2.10. 2.3.22-ci yarımbəndin "Tədbirin adı" sütununda "əsaslı təmiri" sözlərindən əvvəl "bərpa-gücləndirilməsi və" sözləri əlavə edilsin.

2.11. 2.3.31-ci yarımbəndin "Tədbirin adı" sütununda "əsaslı təmiri" sözlərindən əvvəl "bərpa-gücləndirilməsi və" sözləri əlavə edilsin.

2.12. 2.3.37-ci yarımbəndin "Tədbirin adı" sütununda "məktəbin əsaslı təmiri və 30 əlavə sinif otağının" sözləri "məktəb üçün 1176 şagird yerlik yeni binanın" sözləri ilə, "İcra müddəti" sütununda "2012" rəqəmləri "2013" rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

2.13. 2.4.41-ci yarımbəndin "Tədbirin adı" sütununda "göllərin qurudulması" sözləri "göllərə məişət tullantı, texniki və s. sularının axıdılmasının qarşısının alınması məqsədilə tədbirlərin görülməsi, ekoloji vəziyyətlərinin yaxşılaşdırılması və meşə zolaqlarının, parkların salınması" sözləri ilə əvəz edilsin, "İcraçılar" sütununda "Dövlət Neft Şirkəti, Rayon İcra Hakimiyyəti" sözləri "İqtisadi İnkişaf Nazirliyi, "Azərsu" ASC, Dövlət Neft Şirkəti, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Rayon İcra Hakimiyyəti," sözləri ilə əvəz edilsin;

2.14. 2.4.68-ci və 2.4.69-cu yarımbəndlərin "Tədbirin adı" sütunlarında "əsaslı təmiri" sözləri "sökülərək yenidən tikintisi" sözləri ilə əvəz edilsin;

2.15. 2.4.79-cu yarımbəndin "İcra müddəti" sütununda "2012" rəqəmləri "2012-

2.18. Aşağıdakı məzmununda 2.6.42-ci yarımbənd əlavə edilsin:

Səhiyyə sahəsi

2.6.42.

B.Ə.Eyvazov adına Elmi-Tədqiqat Hematologiya və Transfuziologiya İnstitutunun təmiri, avadanlıqlarla və inventarla təchiz olunması

2012-2013

Səhiyyə Nazirliyi,

Rayon İcra

Hakimiyyəti

2.19. 2.8.43-cü yarımbəndin "Tədbirin adı" sütununda "göllərin qurudulması" sözləri "göllərə məişət tullantı, texniki və s. sularının axıdılmasının qarşısının alınması məqsədilə tədbirlərin görülməsi, ekoloji vəziyyətlərinin yaxşılaşdırılması və meşə zolaqlarının, parkların salınması" sözləri ilə əvəz olunsun, "İcraçılar" sütununda "Dövlət Neft Şirkəti" sözlərindən əvvəl "İqtisadi İnkişaf Nazirliyi, "Azərsu" ASC," sözləri əlavə edilsin;

2.20. 2.8.94-cü yarımbəndin "Tədbirin adı" sütununda "bağçasının əsaslı təmiri" sözləri "bağçası üçün yeni binanın tikintisi" sözləri ilə, "İcra müddəti" sütununda "2011" rəqəmləri "2011-2013" rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

2.21. 2.8.111-ci yarımbəndin "İcra müddəti" sütununda "2011" rəqəmləri "2012-2013" rəqəmləri ilə, "İcraçılar" sütununda "Dövlət Neft Şirkəti" sözləri "Fövqəladə Hallar Nazirliyi" sözləri ilə əvəz edilsin;

2.22. 2.8.119-cu yarımbəndin "İcraçılar" sütunundan "Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi," sözləri çıxarılsın;

2.23. 2.10.39-cu yarımbəndin "Tədbirin

adı" sütununda " gölü ətrafı ərazilərində neft tullantılarının təmizlənməsi, müvafiq torpaq işlərinin görülməsi, su mənbələrini müəyyənləşdirməklə, suvarma sisteminin qurulması və ərazinin yaşıllaşdırılması" sözləri "gölnə məişət tullantı, texniki və s. sularının axıdılmasının qarşısının alınması məqsədilə tədbirlərin görülməsi, ekoloji vəziyyətinin yaxşılaşdırılması və meşə zolağının, parkın salınması" sözləri ilə, "İcraçılar" sütununda "Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi" sözləri "İqtisadi İnkişaf Nazirliyi, Dövlət Neft Şirkəti, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Rayon İcra Hakimiyyəti" sözləri ilə əvəz edilsin;

2.24. 2.10.41-ci yarımbəndin "Tədbirin adı" sütununda "gölnün ekoloji vəziyyətinin yaxşılaşdırılması üzrə layihənin hazırlanması" sözləri "gölnə məişət tullantı, texniki və s. sularının axıdılmasının qarşısının alınması məqsədilə tədbirlərin görülməsi, ekoloji vəziyyətinin yaxşılaşdırılması və meşə zolağının, parkın salınması" sözləri ilə, "İcra müddəti" sütununda "2011" rəqəmləri "2011-2013" rəqəmləri ilə, "İcraçılar" sütununda isə "Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi" sözləri "İqtisadi İnkişaf Nazirliyi, "Azərsu" ASC, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi, Rayon İcra Hakimiyyəti" sözləri ilə əvəz edilsin;

2.25. 2.10.52-ci yarımbəndin "Tədbirin adı" sütununda "əsaslı təmiri" sözlərindən əvvəl "bərpa-gücləndirilməsi və" sözləri əlavə edilsin.

2.26. 2.11.19-cu yarımbəndin "Tədbirin adı" sütununda "əsaslı təmiri" sözlərindən əvvəl "bərpa-gücləndirilməsi və" sözləri əlavə edilsin.

2.27. 2.11.49-cu yarımbəndin "Tədbirin adı" sütununda "stansiyasının" sözü "stansiyası və uşaq poliklinikasının" sözləri ilə, "İcra müddəti" sütununda "2012" rəqəmləri "2012-2013" rəqəmləri ilə əvəz edilsin;

2.28. 2.1.72-ci, 2.11.16-cı və 2.11.50-cü yarımbəndlər ləğv edilsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti:

3.1. müvafiq mərkəzi və yerli icra hakimiyyəti orqanları ilə birlikdə Əlavə Tədbirlər Planının icrasını təmin edən zəruri tədbirlər görsün;

3.2. Azərbaycan Respublikasının İqtisadi İnkişaf Nazirliyi və Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi ilə birlikdə Əlavə Tədbirlər Planında 2013-cü il üzrə nəzərdə tutulmuş tədbirlərin Dövlət İnvestisiya Proqramı tərtib edilərkən nəzərə alınmasını təmin etsin;

3.3. bu Sərəncamdan irəli gələn digər məsələləri həll etsin.

4. Azərbaycan Respublikasının İqtisadi İnkişaf Nazirliyi:

4.1. Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti ilə birlikdə Əlavə Tədbirlər Planında nəzərdə tutulan tədbirlərin həyata keçirilməsini əlaqələndirsin;

4.2. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2011-ci il 4 may tarixli 1490 nömrəli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "2011-2013-cü illərdə Bakı şəhərinin və onun qəsəbələrinin sosial-iqtisadi inkişafına dair Dövlət Proqramı"nda nəzərdə tutulan tədbirlərin icrasının gedişi barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim edilən məlumatlarla birgə bu Sərəncamın icrası ilə əlaqədar görülməli tədbirlər barədə hesabat versin".

Müasir Azərbaycan elmində azərbaycançılığın tədqiqi

f ə l s ə f i y a n a ş m a

Müasir Azərbaycan elmində akademik Ramiz Mehdiyev azərbaycançılığı dərin, elmi-fəlsəfi tədqiqindən bəhs etmişdir. AMEA-nın müxbir üzvü Səlahəddin Xəlilov da azərbaycançılığı fəlsəfi cəhətdən tədqiq edən tədqiqatçılardan biridir. S.Xəlilovun "Fəlsəfədən siyasətə", "Lider. Dövlət. Cəmiyyət", "Heydər Əliyev və azərbaycançılıq məfkurəsi" əsərlərində azərbaycançılıq hərtərəfli, sistemli araşdırılmışdır.

Müasir Azərbaycan elmində akademik Ramiz Mehdiyev azərbaycançılığı dərin, elmi-fəlsəfi tədqiqindən bəhs etmişdir. AMEA-nın müxbir üzvü Səlahəddin Xəlilov da azərbaycançılığı fəlsəfi cəhətdən tədqiq edən tədqiqatçılardan biridir. S.Xəlilovun "Fəlsəfədən siyasətə", "Lider. Dövlət. Cəmiyyət", "Heydər Əliyev və azərbaycançılıq məfkurəsi" əsərlərində azərbaycançılıq hərtərəfli, sistemli araşdırılmışdır.

S.Xəlilov "Lider. Dövlət. Cəmiyyət" əsərində "Heydər Əliyev və milli ideologiya" bölməsində ideologiya və dövlətçilik, ideologiya, fəlsəfə hüquq, din, millət, milli ideologiyamızın - azərbaycançılıq ideologiyasının dövlətçilik ideologiyasına çevrilməsində Ulu Öndər Heydər Əliyevin müstəsna xidmətlərini qeyd etmişdir: "Heç bir dövlət başçısı, heç bir siyasi lider və hətta heç bir millətçi ziyalı dövlət quruculuğu və idarəçiliyi ilə yanaşı, milli ideologiyamızın əsas istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsi, bu sahədə yeni mükəmməl elmi konsepsiyamızın yaradılması və onun həyata keçirilməsi sahəsində Heydər Əliyev qədər şəxsi əzmkarlıq göstərməmişdir".

S.Xəlilov göstərir ki, Ulu Öndər Heydər Əliyev milli ideologiyamızın milli dövlətçilik və milli-mənəvi dəyərlərlə vəhdətdə götürüldü. S.Xəlilovun geniş

və əhatəli tutumu ilə fərqlənən əsərlərindən biri "Heydər Əliyev və azərbaycançılıq məfkurəsi" kitabıdır. Kitab Heydər Əliyevin ideyaları əsasında formalaşan müasir azərbaycançılıq təliminin elmi-nəzəri və ideoloji bir sistem kimi şərhinə həsr olunmuşdur. Müəllif Ulu Öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışından sonra Azərbaycanda formalaşmağa başlayan milli inkişaf strategiyasının ideya-siyasi əsaslarını təhlil edir, azərbaycançılıq ideyasının birləşdirici rolunu elmi cəhətdən araşdırır.

Sona xanım Vəliyeva yazır: "Əsərin başlıca ideyası bundan ibarətdir ki, bəşəri dəyərlərin qiymətləndirmə meyarlarının milli sədləri aşdığı qloballaşma şəraitində bir millətin məfkurəsi olmaq etibarilə yalnız Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının, Azərbaycan dövlətinin deyil, bütün dünyada yaşayan azərbaycanlıların, habelə, bir neçə nəsil Azərbaycanda yaşamış və buranı öz Vətəni sayan digər etnik və milli azlıqların maraqlarını ifadə edən müasir azərbaycançılıq konsepsiyasını müstəqil dövlətimizin strateji inkişaf xətti kimi ilk dəfə Heydər Əliyev irəli sürmüşdür.

Əsərdə azərbaycançılığın əsasları kimi söhbət təkcə milli dildən, dindən, adət-ənənədən, mədəni-mənəvi dəyərlərdən, habelə, bu dəyərlərin rəsmi dövlət fərmanları ilə təsbit olunmasından getmir. Müəllifin mövqeyi belədir ki, bu milli sərvətlərin ayrı-ayrılıqda öyrənilməsi, dəyərləndirilməsi, sadəcə, qorunub saxlanması azdır, bu dəyərlər ictimai miqyasda, Vətən miqyasında məhz dinamik bir proses kimi, ictimai varlığımızın ayrılmaz tərkib hissəsi kimi saxlanılmalı və inkişaf etdirilməlidir".

S.Xəlilovun fikrincə, əsas vəzifə

problemə təkcə milli-etnik müstəvidə deyil, həm də ictimai-siyasi müstəvidə baxmaq, milli-mənəvi dəyərləri yeni qurulan cəmiyyətin bilavasitə strukturuna daxil etmək, milli şüurla dövlətçilik şüurunu birləşdirməkdir.

S.Xəlilovun kitabında Ulu Öndər Heydər Əliyevin ana dili, milli-mənəvi dəyərlərimiz və mədəniyyətimizlə bağlı fikirləri əsasında dünya azərbaycanlıları və azərbaycançılıq ideyası, vahid milli-mənəvi məkan, milli-etnik və milli-siyasi özünüdərk, azərbaycançılıq və milli ziyalılıq, azərbaycançılıq və milli-fəlsəfi fikir, milli mənəviyyət və dövlətçilik, milli-mənəvi dəyərlər və müasirlik kimi aktual problemlər üzrə geniş fəlsəfi təhlil aparılmışdır.

Müəllif azərbaycançılığın elmi aparatının özünəməxsus strukturunu açmış, milli mündəricədən çıxaraq, millilik və ümumbəşəriyyətin

Konstitusiyasında dövlət dilinin Azərbaycan dili kimi təsbit olunması da təsadüfi deyil. Azərbaycan dili ölkəmizdə yaşayan yerli xalqların böyük əksəriyyəti tərəfindən qəbul olunduğuna və burada hər hansı bir etnosun adına üstünlük verilmədiyinə görə birləşdirici səciyyə daşıyır.

S.Xəlilovun kitabında Azərbaycan dilinin integrativ mövqeyi ilə yanaşı, həm də islam dininin bütün etnik qruplar üçün oynadığı rola geniş yer verilib. Kitabda vahid mədəni-mənəvi məkan konsepsiyası işlənilib hazırlanıb. Bütün bunlar azərbaycançılığın məhz integrativ bir təlim olduğunu əsaslandırmaq üçündür. Bu məqsədlə müəllif dünya təcrübəsini nəzərə almış və milliliyin elmi-fəlsəfi qaynaqlarının araşdırılmasına geniş yer vermişdir. Akademik Budaq Budaqov S.Xəlilovun digər əsərlərində də

vəhdətindən çıxış edən bir məfkurə kimi onu formalaşdırın amilləri göstərmişdir. Həmin komponentlər bunlardır: 1) Azərbaycanın milli-etnik gerçəkliyi; 2) dilimiz; 3) islam dini; 4) milli mənşəyin həyat tərzində, məişətdə, mərasimlərdə saxlanılan ümumi əlaməti olan etnoqrafiya; 5) toponimika; 6) arxeologiya və maddi mədəniyyət nümunələri; 7) milli-mənəvi mədəniyyət.

Hər hansı bir xalqın milli kimlik məsələsi təkcə onun dili, dini, adət-ənənələri ilə müəyyən olunmur. Millət kimi formalaşmanın bir şərti də spesifik dünyagörüşü və milli-fəlsəfi fikridir. Bir sıra xalqlar böyük fəlsəfi təlimlər yaratmaqla dünyaya elmi baxışın milli modellərini işləyib hazırlamış və bunu bütün başqa xalqlara qəbul etdirməyə nail ola bilməmişlər. Antik fəlsəfənin, XVIII əsr fransız maarifçi fəlsəfəsinin, klassik alman fəlsəfəsinin tək öz xalqlarına deyil, bütövlükdə, Avropaya, hətta bütün dünya xalqlarının elmi dünyagörüşünə böyük təsiri olmuşdur.

Səlahəddin Xəlilovun "Heydər Əliyev və azərbaycançılıq məfkurəsi" əsəri haqqında akademik Budaq Budaqov yazır: "Professor Səlahəddin Xəlilovun "Heydər Əliyev və azərbaycançılıq məfkurəsi" kitabı azərbaycançılığın integrativ məzmununun açılmasına, türk mənşəli "xalqlarla yanaşı tat, talış, kürd və s. etnik mənşəli qrupların da azərbaycançılığın formalaşmasında iştirak etməsinin əsaslandırılmasına həsr olunub. Bu əsər Azərbaycanın bütövlüyünü, respublikamızda yaşayan bütün xalqların sarsılmaz birliyini təcəssüm etdirməklə yanaşı, bu sahədə yazılmış ilk elmi-fəlsəfi monoqrafiyadır". Müəllif göstərir ki, Azərbaycan Respublikasının

azərbaycançılıq ideyalarına geniş yer verildiyini, "Cavid və Cabbarlı. Müxtəlifliyin vəhdəti" kitabında hər iki müəllifin yaradıcılığına məhz azərbaycançılıq kontekstində qiymət verildiyini göstərir."

S.Xəlilovun "Heydər Əliyev və azərbaycançılıq məfkurəsi" kitabına yazdığı ön sözdə akademik R.Mehdiyev azərbaycançılığın mövcudluğunun iki mühüm şərtini və çərçivəsini göstərir və etiraf edir ki, bu ideologiyamızın ayrı-ayrı elementləri ailələrdə, müxtəlif insan və toplumların mənəvi aləmində yaşaya bilər. Lakin əlbəttə ki, azərbaycançılığın inkişafı onun yalnız bir milli-etnik dəyər kimi dar müstəvidə, bir etnosun içində deyil, müstəqil dövlətin xüsusi himayəsi altında ictimai-siyasi və mədəni həyatın bütün sahələrində tətbiq olunmasını tələb edir. Beləliklə, R.Mehdiyev azərbaycançılığın yeni dövrdə daha böyük inkişaf yoluna keçəcəyini proqnozlaşdırır və bunu dünya xəritəsində müstəqil və suveren Azərbaycan dövlətinin mövcudluğu ilə bağlayır. Bu nöqtəy-nəzərdən azərbaycançılığa vahid, bölünməz Azərbaycanı qoruyub saxlamaq və möhkəmləndirmək üçün vasitə kimi baxan R.Mehdiyev yazır: "Bu gün "azərbaycançılıq" milli həyatın, konfessiyaların harmoniyasının çoxəsrlik ənənəsi, ölkədə yaşayan bütün millətlərin və etnik qrupların qardaşlığı, qarşılıqlı əlaqə və təsirinin tarixi, onların ümumi taleyi və müstəqil Azərbaycanın bütövlüyü uğrunda birgə mübarizəsinin tarixi təcrübəsidir".

Vahid ÖMƏROV,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru,
ses-news.az

"Müdaxilə olarsa, kürd problemi baş verə bilər"

Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrov Suriyaya kənardan hərbi müdaxilənin daxili qarşıdurmalara səbəb olacağını, xüsusilə də kürd probleminin yarana biləcəyini söyləyib.

ORT-yə xüsusi açıqlamasında Lavrov, "Suriya çoxmillətli və çoxdinli bir ölkədir. Suriyanın etnik və dini birliklərin digər ölkələrdəki oxşar birliklərlə yaxın əlaqələri var. Suriyadakı hadisələr Livana belə təsir edəcək vəziyyətdədir. Orada etnik qruplar arasında qarşıdurmalar və anlaşılmazlıqlar var. Bu isə bütün bölgəni əhatə edə bilər. Kürdlərin problemi ola bilər. Kürdlər Suriya, Türkiyə, İraq və digər ölkələrdə də yaşayır.

Xristianların problemi ola bilər, xristianlar hazırda Misirdə təzyiqlərlə üzləşmiş vəziyyətdədirlər. Bu çox təhlükəlidir. Onlar orada əsrlər boyu yaşayırdı və bu tarazlığın pozulması faciəyə gətirib çıxaracaq", - xəbərdarlığını edib.

İngiltərənin baş naziri David Kameronun Rusiya prezidenti Vladimir Putinin Meksikada keçirilən G20 zirvəsində Suriya böhranı ilə əlaqədar mövqeyində dəyişiklik olduğu barədə açıqlamalarına cavab verən Lavrov, "müttəfiqlərimiz ABŞ və İngiltərə Suriya prezidenti Bəşşar Əsəd hakimiyyətinin dəyişməsi mövzusunda həmfikirdirlər. Biz mövqeyimizin "kənardan müdaxilə ilə hakimiyyət dəyişikliyinə icazə verilməməsi" istiqamətində olduğunu açıqladıq. Bizim mövqeyimiz həmişə bu şəkildə olub.

Biz Suriyada bütün tərəflərin stol arxasında oturmasını və dialoqla problemlərini həll etmələrini istəyirik. Baş nazir Kameronun Putinin mövqeyini dəyişdirdiyi istiqamətindəki açıqlamaları yalandır", - deyib.

Səddam Hüseyin qardaşı oğlu həbs olundu

Uzun müddət axtarılda olan Səddam Hüseyin qardaşı oğlu Bəşər Avstriya paytaxtı Vyana'nın kənarındakı Trayskirşen qəsəbəsində həbs olundu.

Şəxsiyyət vəsiqəsinin yenilənməsi zamanı sənədlərini təqdim edə bilmədiyi üçün polis idarəsinə aparılan Bəşər İstanbuldan qaçaq yolla Avstriyaya gəldiyini və pasaportunun insan alverçiləri tərəfindən oğurlandığını söyləyib. Avstriya Daxili İşlər Nazirliyinin sözcüsü Karl Haynts Qrundbok şəxsiyyət vəsiqəsinin yenilənməsi üçün iki yoldaşla birlikdə polise aparılan Bəşərin gerçək kimliyinin barmaq izi alınması zamanı ortaya çıxdığını bildirib. Qrundbok ölkəyə qaçaq yolla girdiyini etiraf edən Səddam Hüseyin qardaşı oğlunun sığınacaq tələb etdiyini də vurğulayıb. Xatırladaq ki, Səddam Hüseyin rejimi devrildikdən sonra Bəşər N. uzun müddət İraq hüquq mühafizə orqanları tərəfindən axtarılda olub. Avstriya hökuməti onun ekstradisiya olunub-olunmaması məsələsinə də yaxın günlərdə baxa bilər.

Buda son. Hüsnü Mübarəkin ürəyi dayandı

Misirin sabiq prezidenti Hüsnü Mübarəkin ürəyi dayanıb. Tibb işçilərinin reanimasiya tədbirləri heç bir nəticə vermir. Sabiq liderin ağır vəziyyəti barədə Associated Press agentliyi məlumat yayıb. Qeyd edək ki, dünya ictimaiyyəti Hüsnü Mübarəkə ömürlük həbs cəzası verildəndən bəri onun səhhəti ilə maraqlanırdı. O, ürəyində olan problemlə əlaqədar olaraq insult keçirmişdi. İki gün əvvəl isə beyin ölümü keçirən sabiq prezidentin həyatı ancaq ciyərlərin süni havalandırılması ilə saxlanılırdı.

fox.az

EY SULTAN BƏY! EY SULTANLIĞI, BƏYLIYI DAĞILAN...

Hörmətli Aqil müəllim Toxunduğunuz mövzu ilə əlaqədar sizə bir neçə sualımız var:

Görəsən xalq qəhrəmanı Soltan bəyi Azərbaycandan kim sürgün edib?

Erməni canilərinin-Andronikin Dronun, Njdenin quldur dəstələrini məhv edən tarixi bir şəxsiyyətin qəbri niyə hələdə Türkiyə tərəfindən abadlaşdırılmayıb?

Seyid Əzim Şirvani Gəncədə dünya poeziyasının Tanrısı Şeyx Nizami Gəncəvinin dağılmış, sahibsiz və kimsəsiz məzarı önündə dayanaraq ağrıya-ağrıya, bəlkə də ağlaya-ağlaya söylədiklərini indiki nəsil bilməsə də köhnə nəsil əzbər bilir: "Ey Nizami, ey nizamı dağılan..."

Nə mən Şirvaniyəm, nə də Sultan bəyi Nizami Gəncəvi! Amma mən Qars vilayətinin Qoçköy (yerli əhali Köçköy deyir, niyəsi sonra) kəndində Sultan bəyin...

... O Sultan bəyin ki, ötən əsrin əvvəlində Andronikin 30 minlik ordusunu Zəngəzur və Qarabağda darmadağın etmişdi...

... qəbri önündə dayananda ilk yadıma gələn Şirvaninin həmin məşhur sözləri oldu...

Kəndə çatanda və uzaqda Türk bayraqlarının dalğalandığı qəbiristanlığı görəndə...

... Türkiyədə demək olar ki, bütün qəbiristanlıqlarda belə bayraqları görmək olar. Şəhidlərə ehtiram əlaməti olaraq onların məzarları başında Türk bayrağı dalğalanır. Böyük ehtiramdır, elə deyilmi?! Bəlkə biz də tətbiq edək?!

... nə qədər özümü tox tutmaq istəsəm də gücüm çatmadı, gözlərim doldu, içimdən gələn hıçqırığı boğazımda kilidləmək istədim, bacarmadım, havam çatmadı. Bu nədi, Tanrım?! Bu ki bir üzü gəlin anamın, 25 yaşında qəzada həlak olan qardaşımın, Qarabağ uğrunda canlarından keçən şəhidlərimizin uyuduğu Qarağacı qəbiristanlığı deyil axı?!

- Aykut, yavrum, arabanı saxla! Aykut bəy kövrəldiyimi, qəribə hisslər keçirdiyimi duymuşdu...

... Bu siqaretə söyürlər, vallah, adamın havası çatmayanda bu siqaretin o zəhrimar tüstüsü canına Cıdır düzünün hələ ki, heç kimin dada bilmədiyi cənnət mehi kimi yayılır...

Və siqaretin tüstüsündən kef edən ciyərlərim məni oğlanlarımdan 8-9 yaş kiçik olan Aykut bəyin yanında ağlamaq ayıbından xilas edir.

Aykut bəy su gətirir:

- Xocam, bəlkə əl-üzünüzü yuyub bir az sərینləyəsiz...

Toxdayasız demir, sərینləyəsiz deyir. Amma mən ona demirəm ki, yavrum, içimdəki yanğını heç o Ağrı dağının başındakı qar da soyutmaz..

Yanımdan keçən janrdarlar arabamızın plakasından (nömrəsindən) Azərbaycandan gəldiyimizi görüb arabalarını saxlayıb yenirlər.

- Azərbaycandanmı?
- Azərbaycandan.
- Xoş gəldiniz. Bir ehtiyacınız varmı?

- Təşəkkür edirik.
- Bir çayımızı içəsiniz.
- Sağ olun, işimiz çoxdu.
- Köyümüzdə əqrəbalarınızımı var?

Qəbiristanlığı göstərim:
- Ziyarət etmək istəyirəm, dedəm yatır.

Təəccüblə mənə baxırlar:
- Dədənmı?! Burda, bizim köydə? Kim?

- Sultan bəy!
- Sultan bəy? Atamızın arkadaşımı?

Atamız - yeni Atatürk. Başımınla təsdiqləyirəm. Janrdarlar vidalaşmış gedirlər.

Aykut bəy:
- Xocam, gedəlimmi?
- Gedək, yavrum, gedək...

Kiminkidir bu tək məzar?.. Ağcabədinin Taxtakörpü adlanan bölgəsində Laçın camaatı yaşayır. Möhtərəm Prezidentin sərəncamı ilə burada böyük bir qəsəbə salınıb və demək olar ki, laçınlıların yarısından çoxu burada yaşayır. Təxminən ay yarım öncə qəsəbədə azərbaycanlı xalq

qəhrəmanı Sultan bəy Sultanovun xatirə günü keçirilirdi. Mən bu yazıda Sultan bəy haqqında geniş məlumat vermək fikrində deyiləm. Qoy Sultan bəyi tanımayanlar zəhmət çəkib kitablardan tapıb onun kimliyini, necə bir qəhrəman olduğunu öyrənsinlər. Kitab oxumağa ərinənlər də bilənlərdən öyrənsinlər.

Mən də tədbirin qonağıydım. Tədbirdə ölkəmizin görkəmli alim və ziyalıları iştirak etdirdilər. Sultan bəyin qız nəvəsi Elbrus bəy də tədbirdəydi.

Elbrus bəy uzun çalışmalardan sonra gedib Qarsa və babasının qəbrini tapıb. Elbrus bəy geniş məlumat verdikdən sonra İctimai Televiziyanın Sultan bəy haqqında çekdiyi gözəl və ciddi sənədli film nümayiş etdirildi...

... Sultan bəyin baş və sinədaşsız, dağılmış, kimsəsiz və yetim qəbri..

Sanki Səməd Vurğun "Tək məzar" şeirini Sultan bəy haqqında yazıb.

... Bu xəyalla gəzdikcə mən Qəbristanı qarış-qarış,
Gözlərimə dəydi birdən
Üstünü ot, alağ almış
Bir məzar ki, nə başdaşı,
Nə ünvanı, nə adı var,
Nə həmdəmi, nə sirdaşı,
Nə doğması, nə yadı var.

Fikrə getdi qəlbim bir an...
Qəbristana keşik çəkən
Gül basdırıb, ağac əkən,
Dünya görmüş bir qocadan
Soruşdum ki: sən bilərsən,
Kiminkidir bu tək məzar?
Nə yazısı, nə daşı var,
Nə üstünə gəlib-gedən?

Qoca bir az gülümsədi,
Sonra qəbrə baxıb dedi:
- Qafil məgər bilməyirsən?
Sultan bəyindir bu tək məzar...
Onu dövrən verdi bada...

... Sən bir millətin uğrunda Tanrının bəxş etdiyi hər şeyi qurban verəsən, milləti Andronikin dəhşətli bir soyqırımından xilas edəsən, qəbir yerin də itə və Sənə hər daşı uğrunda canından keçdiyin Vətəndən bir başdaşı da qismət olmaya...

Sinəm göynədi. Laçın camaatına söz verdim ki, lap tezliklə Qarsa gedib Sultan bəyin qəbrini ziyarət edəcəm və Bəyin məzarını da adına layiq götürəcəm!

... Sən saydığını say, gör qardaş Türkiyənin dövlət memurları nə sayır...

(Ardı var), Aqil ABBAS

Hesênê Hecîsilêman

XEMA NEKE, SEROKÊ ME!

Xema neke, Serokê me,
Nûr-îşiqa tu gelê me.
Tu gula ber, bîna meyî,
Qewat-hêza, pišta meyî.

Rêberê me, xema neke,
Beşera xwe xerav neke.
Sekiniye li pišta te,
40 mîlyon Kurd – mîletê te.

Ne tenêyî, tu bizanbe,
Kurdistanê boy te rabe.
Wê bike boy te şerkariyê,
Wê te derxe, bextewariyê.

Em Romayê neheq nakin,
NATO-yê em neheq dikin.
Serê me wan çêkir lîstok,
Me bikujin ewna binkok.

Şoreşa me natemire,
Wê vêkeve bere-bere.
Wê bigêje armanca xwe
Emê herme welatê xwe.

Serok Apo, em namirin,
Bona te, em tim hişyarin.
Em natirsin ji mirinê
Ji kuştinê, xezakirinê.

Şerkin emê boy azayê,
Ku te derxin eşq û şayê.
Emê bînin te li ser text,
Bijîn emê aza, xweşbext.

Kurd-Kurdistan pišta teye,
Çevê gel li riya teye.
Fikra neke, fikra neke,
Gelê meyê te azake!

GÊRÎLA ME

Gêrlame rêzanim,
Ez ne begim, ne xanim.
Kurê egît, şêranim,
Kurdê gelyê Zîlanim.

Bi pergala û bi rewşim,
Bê extyar û bê morim.
Derda, xema dikşînim,
Ji boy welat ez dînim.

Bê piştîm û bê parim
Bi dost û bi neyarim,
Dengê tune, bêzarim,
Bê dewlet dil xedarim.

Dost-hogirê jaranim,
Lawên karkir, gundyanim.
Eslê xwe va ez Kurdim,
Nevyê ez Şêx Mehmûdim.

Bê malim û bê halim,
Ez qencara hevalim,
Aqil, zane, hişyarim,
Kurdistan azadarim!

KULÛLKÊD WELÊT!

Kulûlkêd welête bînin,
Rengêd wana kesk, sor, şînin,
Dixwazim wan biçirpînim
Berav bikim, wera bînim.

Kulûlkêd welêt bedewin,
Nav mêrgê da ew vêdkevin.
Nûr-şemalê didî merya
Xelatin ew ji boy zerya.

Hêşîn dibin, deşt, zozana,
Best-beyara, mêrg-çîmana,
Reşwê didin, li her dera,
Ew xweş dikin, kêfa yara.

Dixemînin welatê me,
Erd û ezman, cî-warê me.
Ewin me ra nûr û şemdan,
Welat kirne, gul-gulistan.

Roja welat ku rizgarbe,
Ser axa me, ku al babe.
Pêşmergeyê wana baqkin,
Gelê me ra wê diyarkin.

DÎLÊ NEXWAŞ

Dilê minî nexwaş her tim diêşe,
Wexta ku teng dibe, min ra dibêje:
-Bese, bifikirî, bîr bike derda,
Tu xwe neşkêne, li ber nemerda.

Derda helandiye ruh û canê min,
Wan birandiye, eşq û şaya min.
Hêrsê dixulxulin, mîna kaniya,
Ça bêjî dikişin, çiya-baniya.

Beyt û helbestê min, tim bask vedidin,
Ew mîna civika aza digerin.
Ba û bagerê ra dibine heval,
Dilê min şa dikin, min nakin melal.

Sal-zeman derbaz bûn, wexta mirinê,
Wana bilind kirbûn navê min.
Axa welatê min, ez hemêz kirin,
Nava mexbera da ez cî-war kirim.

Li ser qebira min, ba hat rojekê,
Digot kilamê min bihewesekê.
Dilîland û dixwand we beytê xêrê,
Wê bide mexberê ronahî, nûrê.

FIKIR

Hesreta wê fikrê, zûva dikşînim,
Ez dixwazim wêya, ji xwe ra bînim.
Ew fikrê min ra bibe reber da,
Rêya wê da ezê bibim leşker da.

Hêsrê min hidişên, çevê ne zaye,
Çevê min hîvya rêya wê maye.
Nûrê ewê bide tamam dinyayê,
Benda ewê bike nav eşq û şayê.

Tu car ez wê fikrê destêx bernadim,
Ezê bona wêya emrê xwe bidim.
Min mîna holekê ew bihejîne,
Ji bona min ewa emir-jiyane.

Ew fikrayê bibe nav û dengê min,
Tenê ewê bibe per û baskê min.
Ewê min ra bîne bextewariyê,
Serxwebûn, azayê û rizgariyê!

AMED

Kela kevnar, bajarê me,
Meskenê kal û bavê me.
Gelek egît û qehreman,
Te daye me, gelê Kurdan.

Gîhandin te şaîr, dengbêj,
Sazbend, loxman û şikilkêş.
Kela xwe va tu eyanî,
Tu ezîza me Kurdanî.

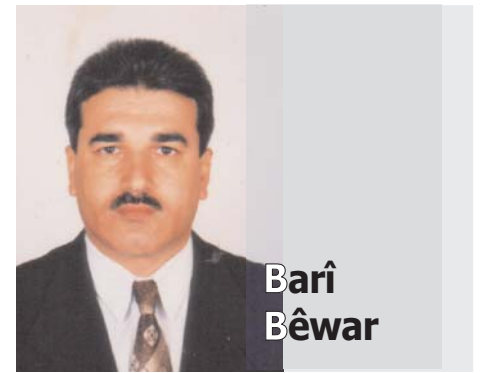
Bilind bûye nav-dengê te,
Bûye dîrok her kevrê te.
Bijî Amed, bijî Amed,
Me ra tuyî nav û hurmet.

Melûl nebe tu bindestan,
Pišta teye Kurd-Kurdistan.
Xema neke te azabî,
Gelê xwe va tim te şabî.

Azabûna te ne dûre,
Ji boy me ew îşiq-nûre.
Te rizgar bî per-bask vedî,
Bextewariyê me ra bidî!

JÎ DÊ ŞIRÎNTIR

Ev hurmeta
Ji ya dinê zêdetire.
Ev sêvana
Ji wan sêva bedewtirin.
Ev bendana
Ji wan benda heyftirin.
Ev çevana
Ji wan çeva delaltirin.
Ev destana
Ji wan desta ziyarettirin.
Ev ber-bestan
Ji wî ber-bestanî ezîztire.
Ev şîra
Ji wî şîrî helaltire.
Ev tiştana gişk cem
Dayka min hene.
Bêje, dinê da çi heye
Ji dê şîrîntir?!

Barî
Bêwar

Tayfetî ji xwera me kire pêşe
Lê ser axa welat dujmin serkêşe
Li rewşa gelê min dilêmin dêşe
Her kîbim li kubim lawekî kurdim,
Ji rewşa gelê xwe qe tawê nakim .

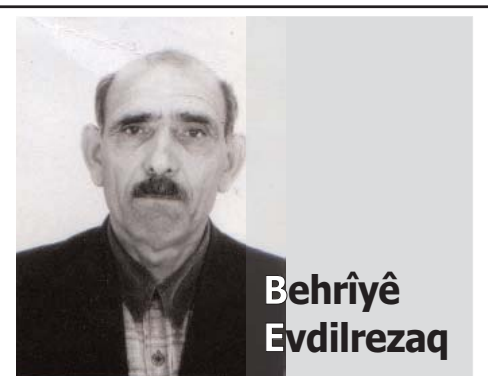
Dostê min helbestvan pir dikşîne xem,
Dijî bêmafîyê mertale herdem.
Qenîmê bedkata lê tune hemdem ,
Him dem bêîtbare him duruye alem,
Şaîr dengê demê hêza qudrêtê,
Nirxandarê hertim ew sîyanetê.

Ber durutiya demê dibe berxwedan,
Efatê rastiyê dibe serhildan,
Natewe ber zemîn dijî bi wîcdan,
Esnafê demêye dijî perîşan,
Şaîr dengê rastiyê hêza qudrêtê
Evîndarê hertim ew edaletê.

Jîyanek cîhanek zelal helbestvan,
Safiyê diafrîne ew bi helbestan ,
Jîna wî ça cîrok, dîrok û dastan,
Salnama şerefê ji bo mîletan,
Şaîr dengê demê hêza qudrêtê,
Jîna wî gelanra dersa îbretê.

Dil kule, bêmafe dinale Bêwar,
Mirovên kurd bûne kund bê îxtîyar,
Axa welatê me çima bû par-par,
Gelê bê welat nabe navdar û rizgar,
Şaîr dengê demê hêza qudrêtê
Evîndarê rastiyê û edaletê.

Kurda diçim ber min derge vena bin,
Vê dunya mezinda bê cî, bê parim ,
Li dera divînin minra şanabîn,
Lewra bêwarim û panaberim .

Behrîyê
Evdilrezaq**Ala min**

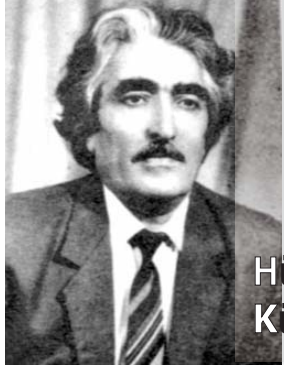
Dem hatîye, hev girtiyê gelê min,
Bi wê yekê pirr şa dibe dilê min.
Wê xweş bibe li vir ha da hale min,
Bimilmile, bimilmile ala min.

Gel rabûye nade dijmin êdî dor,
Bimilmile ala qîçik, kesk ûsor.
Bila dijmin binêhêre bibe kor,
Bimilmile, bimilmile ala min.

Zilm anîne sere kurda dijmina,
Xûn rêtine, êşandine bi qurna.
Ew nikarin dawaşin ji wan guna,
Bimilmile, bimilmile ala min.

Kurdistanê bibe bi xweyî, xwedan,
Gel jî wê azabe ji zilma neyanan.
Welat ê bo dijmin bibe goristan,
Bimilmile, bimilmile ala min.

Behrî qurban li wan her sê rengê te,
Ji bo min tunîne qet hevtangê te,
Bila zu belabe nav û dengê te,
Bimilmile, bimilmile ala min.

**Hüseyin
Kürdoğlu**

YAZDA KƏNDİMİZƏ QARANQUŞ GƏLİR

Yazda kəndimizə qaranquş gəlir,
Gəlmə, qaranquşum, gəlmə, amandır.
Bu dərdin neştəri bağrımı dəlir,
Yeri də, göyü də ölümdür, qandır,
Gəlmə, qaranquşum, gəlmə, amandır!

O gözəl obadan qalmamış əsər,
Qurduğun yuva da bir anda yanmış.
Yağlar dağıdıb kəndi sərəsər,
Uçuq divar üstə ulayır bayquş,
Qurduğun yuva da bir anda yanmış.

Burda ağı deyir yetim bulaqlar,
İndi yolları da ot basmış tamam.
Uçulub tökülmüş qəbirlər ağlar,
Kabuslar yığışır burda hər axşam,
İndi yolları da ot basmış tamam.

Hanı bəs o yaşıl, o hündür eyvan,
Bala böyüdərdin arın-arxayın.
Dam-daşın hamısı yer ilə yeksan,
Bağı-bağçanı da yandırır xain,
Bir vaxt oxuyardın arın-arxayın.

Sən vəcdə gəldikcə hər səhər çağı,
Saz tutub, söz dedim bahara mən də.
Nəgməylə oyadıb oğul-uşağı,
Bir həyat sevgisi yaydıqca kəndə,
Saz tutub, söz dedim bahara mən də.

Öz könüldaşınla obanın üstə
Süzərdin dörd yana, dövrə vurardın.
Yuva qapısına qonub ahəstə,
Şərqlər deyəndə nə bəxtiyardın,
Süzərdin dörd yana, dövrə vurardın.

Soruşma, hardadır o xoşbəxt gəlin,
Sənə yem verərdi ovcunda hər gün.
O da karvanına qoşuldu elin,
Bir cüt balasıyla düşdü didərgin,
Sənə yem verərdi ovcunda hər gün.

Onun da baxtının çırağı söndü,
Dözürmə taleyin zərbələrinə.
Hansı bir şenniye sığınib indi,
Bir yuva tapdımı körpələrinə,
Dözürmə taleyin zərbələrinə.

Vuruldu səngərdə ömür sirdaşı,
Adsız bir məzarda yatır qəhrəman.
Andıqca alışır bağrımın başı,
Torpağı lalətək boyamışdı qan,
Adsız bir məzarda yatır qəhrəman.

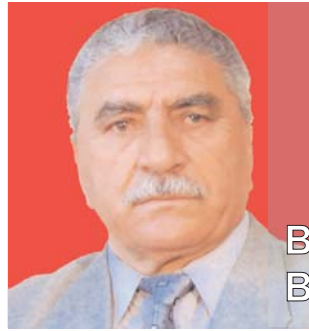
Sanki Koroğlu ydu köhlən belində,
Qeyrətli kişilər yadigarıydı.
Qəlbi atlanardı o gözəlin də,
Gör hansı tərlandı nazlı yarıydı,
Sevdiyi Çənlibel yadigarıydı.

İgidlər içində ad-sanı vardı,
Boşa çıxmamışdı bircə gülləsi.
Böyük bir ordudan hayıf alardı,
Onu tora saldı satqın hiyləsi,
Boşa çıxmamışdı bircə gülləsi.

Dağıldı yurdumun min bir ocağı,
Bu vətən yarası sağalacaqmı?
Yüz yerdən qanamış sinəmin dağı,
Bir də qara günlər ağ olacaqmı,
Bu vətən yarası sağalacaqmı?!

Gəlmə, qaranquşum, gəlmə bu kəndə,
Yeri də, göyü də ölümdür, qandır.
Bir evi dağılmış qaçqınam mən də,
Sən o viranədən keçmə, amandır,
Yeri də, göyü də ölümdür, qandır.

2. 03.1993

**Bariyə
Bala**

KÜRD ŞE'RİNİN GÜNƏŞİ

Böyük kürd şairi Əhməd Xaninin "Məm və Zin" poemasının 300 illiyi münasibəti ilə.

Ey ustad, qıyarammı bənzədim dağa səni,
Sən dağlardan ucasan, günəş hara, dağ hara?!
Oxşada bilərəmmi çaya, bulağa səni,
Sən dəryadan dərinsən, alay-alay dağ ara.

Nəsil-nəsil kürdlərin timsalındır Məm və Zin,
Sən onların eşqini gövrək bir sazla çaldın.
Məhəbbətin oduna nəş'əylə yandın özün,
Kürd qəlbi budur deyə dünyaya bir od saldın.

Həririylə Ciziri baş əydi qüdrətinə,
O goca Fəke Təyran bağrına basdı səni.
Tanrı da əhsən dedi uca məhəbbətinə,
Zaman-zaman yığırır əkdüyün qızıl dəni.

İstiqlal həsrətiylə sən de toprağa döndün,
Sən doğma dilimizin dirilik bulağısan.
Həm gözde, həm könüldə sönməz çırağa döndün,
Başımızın tacısan, sinəmizin dağısan.

Üz tuturam köksündən qanlar axan millətə:
-Ey xalqım, özünə gəl, sənə əbədi Xani!
Heykəlin baş qaldırır bir gün əbədiyyətə,
Dünya boylanıb deyər: budur Əhməd Xani!

1995

PƏRİ

Ömür-gün yoldaşım əziz Dilbər xanimin unudulmaz xatirəsinə.

Ata kürd oğluydu, ana türk qızı,
Qaraqaş, qaragöz incə pəriydi.
Göydə ulduzumuz qoşa yanırıd,
Halal bir ocağın bəxtəvəriydi.

1993.

Üstündə ilahi bir ismət nuru,
Alnında uca bir qadın güruru;
Qəlbi dupduruydu - çeşmədən duru, -
Xalqının ən gözəl bir əsəriydi.

Hər sözü söhbəti, ülfəti narın,
Yanardı dərdinə dostun, simsarın.
Məktəbdə nə qədər gül balaların,
Qohumun-qardaşın can-ciyəriydi.

Gözümdə qalsa da neçə muradım,
İki oğul payı qolum-qanadım.
Xoşbəxtəm, onunla qoşadır adım, -
Eşqinin, andının səməndəriydi.

Sinəmə dağ çəkdi qəfil hicranı,
Övladı yaşasın torpağı sanı.
Getdi bir şairin canı-cahanı,
Biçərə Balanın şux Dilbəriydi.

1996

SİĞİNMIŞAM SÖZƏ MƏN

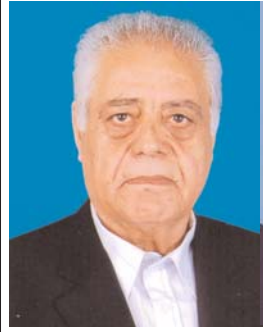
İnsan ömrü yüz döngəli bir yoxuş,
Mən 60-a təzə gəlib çatmışam.
Qalaq-qalaq kitablarım hanı bəs,
Karvan keçib, Allah, nə çox yatmışam?!

Təzə-təzə boylanıram yuvadan,
Yer üzünə od ələndi havadan.
Atam getdi, qayıtmadı davadan,
Əzəl gündən dərdə-qəmə batmışam.

Ağır illər gəlib keçdi ömürdən,
Həddi nəydi dünya çıxsın əmrədən.
Qara günlər betər oldu kömürdən,
Ağ sulara gözümdən sel qatmışam.

Qədim dərya, sevincimsə bir ada,
Bir mələklə könül yetdi murada.
Əldən uçdu, qalmaq bu dünyada,
Dərd əlindən fələyə daş atmışam.

Zaman-zaman düşdüm oda-közə mən,
Dərd önündə çökdümmü gör dizə mən?!
Sığınmışam ayılı-günlü sözə mən,
Qardaş elin etəyindən tutmuşam.

**Nəriman
Əyyub**

Qabil

Qabil, düz deyirdiniz,
«Qəribə oluruq biz,
Səhv düşəndə yerimiz».
Düzlərdən qalmayıb iz,
Yeri tutub səviyyəsiniz.

Yer verilib nadana,
Vicdansız bevicdana.
Səhv edir qana-qana,
Doğru sözdür tərtemiz,
Kişilikdən yoxdur iz.

Kişi dözməd, getdi,
Bizi pərişan etdi.
İnsan yox, çürük ətdi,
Yaramayır heç nəyə,
Nə nökrə, nə bəyə.

İşsiz qalıb evdə ac,
Onu boğur ehtiyac.
Əli boşdur nələc,
Namı alverçi olmaz,
Alverçidi utanmaz.

Olsa da çox hünəri,
Tapa bilmir iş yeri.
Qalır gündəlik geri,
Nə yazıq işsiz insan,
Baxdıqca qaralır qan.

Təsirlənmə, Nəriman,
Artıq əldən gedir can.
Heç də qaralmasın qan,
Şükür eylə Xudaya,
Çoxu kərpic, sən qaya.

AYDIN

Mənə qarşı lotuluğu eyləmə,
Mən lotu deyiləm, onu bil, Aydın.
Yazdıqlarım yayılıbdır aləmə,
Mənə baxan gözlərini sil, Aydın.

Gözəl bir oğlansan, dolan səmimi,
Hər lən dörd yanımda kiçiyim kimi.
Elə ki gələndə zarafat dəmi,
Mən güləndə, sən də onda gül, Aydın.

Nə qədər gözəldi gülmək-deyiblər,
Bar verən ağacın başın əyiblər.
Yeyilən meyvəni dərib yeyiblər,
Onu belə eyləyibdir el, Aydın.

Aydınlığın aydın olmadı gündə,
Gəl mənə sataşma bu qoca sində.
Vaxt gələcək qocalacaqsan sən də,
Dünyanı aparır indi sel, Aydın.

Çaylar kimi çağlamışam gənclikdə,
Kimsədən əskiyim yoxdur bilikdə.
Məni yormayıbdır hər olan yükde,
Hərdən də incidir qoca bel, Aydın.

Meylim də olmayıb yığam sərvəti,
Ona istəyim də olmayıb qəti.
Var-dövlət axırda pozur milləti,
Gedəni saxlaya bilmir ləl, Aydın.

Nəriman Əyyubam, hövsələm geniş,
Əlli iki ildir yormayıbdır iş.
Daimi özümü etmişəm təftiş,
Başım da ağarır artıq tel, Aydın.

12.01.2011.

NECOLDU

Heyif o dağlara, qalıbdır bizsiz,
Çəmənli, çiçəyi, gülü necoldu?
Alıb o yerləri alçaq vətənsiz,
Şuşanın Xarıbülbulü, necoldu?

Bizim üçün darıxdır Dəlidağ,
Vurğunun sevdiyi o Ceyranbulax.
Quzular mələyən o Sarıaylax,
Kəlbəcər tək gözəl eli, necoldu?

Fikirdən tez getdi o Vətənoğlu,
Bəhmənin dərdiydi hamıdan çoxlu.
Qəmkeş Şücayyətlə Kəlbəcər oğlu,
Şamilin dillənən dili, necoldu?

Ağcakənd dərdindən tez getdi Abbas,
Dəmirçiyə eli tezəcə tutdu yas.
Niyə Qarabağı etmirik xilas?
Şəmşirin saz çalan əli, necoldu?

Ədalət Dəlidağ çalıb çağlasın,
Kəlbəcərə yeni dastan bağlasın.
Erməninin üreyini dağlasın,
Zarın o qızılı, ləli, necoldu?

Suyu sərin olan İsa bulağı,
Min rəngə boyanan Qırxqızın dağı,
Qayaları gözəl Qoçdaş yaylağı,
Taxılı döydüyü vəli, necoldu?

Nərimanam, elimə qaynayır qanıam,
İstisudan ötrü odlanır canım.
Hanı o Kürdoğlum? Hanı aslanım?
Vətən üçün olan dəli, necoldu?

26.12.2010.

AY VƏZİRXAN

Ay Vəzirxan, dünya tamam dəyişib,
Kişilər nökrədi, nakışı ağa.
İnsanlıq xırdalıb, tamam əyişib,
Adamlar var, bənzəyir bir ulağa.
Sağ olsun ki, Akif tanıtdı sizi,
Görünür bilirmiş səviyyəyinizi.
Dost saydım Ağayla hər ikinizi,
Arzumdur birlikdə gedək yaylağa.

Canınız sağ olsun, yaşayın hələ,
Bundan sonra yaxın olaq biz belə.
Allah bizi heç salmasın əngələ,
Duman getsin, çıxaq Ceyran bulağa.

Qoy məhv olsun vəhşi yağı düşmənim,
Çiçək açsın güllü bağçam, çəmənəm.
Azad olsun Qarabağ tək vətənim,
Birlikdə yollanaq o Dəlidağa.

Nərimanın arzusu daimi belə,
Dostu qarşılayır o gülə-gülə.
Vəzirxan, sayıram özümə lələ,
Səninlə gedərəm mən sola-sağa.

08.10.2010.

Alqayd, heyranam sənin sözüne,
Qartal baxışına, sərraf gözüne.
Söyləyirsən həqiqəti, düzünü, nə,
Sözlərin yağ kimi yayılır cana.

İfadə edirsən hər həqiqəti,
Kəlmələrin doğru, səmimi, qəti.
İstəyirsən oyadasan milləti,
Oxuduqca nadan baxıb utana.

Şeyrlər sinəndə qaynayıb daşır,
Dərələri keçir, dağları aşır.
Başa düşməyənlər eşidir, çaşır,
Yazdıqların yayılıbdır hər yana.

Bu gün Ağa ilə qulaq asdım mən,
O böyük alimlə güldük yenidən.
Heyif, saçlarına düşüb artıq dən,
Sözlərin yayılıb bütün cahana.

Sənin yazdıqların dərin, dərin,
Eşitmişəm vardır milyon əsərin.
Hamı çap olarsa qəlb olar sərin,
Yayılsın Türkiyəyə və Türküstanə.

Məni heyran edir olan yaddaşın,
Peyğəmbər başına oxşayır başın.
Səni əzbər bilir Xanlar qardaşın,
Söyləyir yerində o yana-yana.

Azdır sizin kimi doğru söz deyən,
Çəkinmədən həqiqəti düz deyən.
Bu dünyada qalacaqdır siz deyən,
Sözlərin ruh verir Milli Nərimanə,
Sən lazımsan bizim Azərbaycana.

20.10.2010.

Suriya müxalifəti kürdlərdən yardım istədi

Dünən Suriyada fəaliyyət göstərən müxalifət nümayəndələri kürdlərdən dəstək istəyib.

"Associated Press"ın verdiyi məlumata görə, müxalifət nümayəndələri kürdləri onlarla bərabər Bəşər Əsəd rejiminə qarşı

mübarizə aparmağı xahiş ediblər. Ekspertlərin fikrincə, Suriyada ərəblərdən sonra say çoxluğuna görə ikinci yere çıxan kürdlər müxalifətlə birləşsə, Bəşər Əsədə istədikləri təziqi göstərmək imkanına sahib olarlar. Ancaq bu məsələdə çətin ki, kürdlər müxalifətə dəstək olsun. Çünki indi Suriyada yaşayan kürdlərin əsas məqsədi ölkədə gərginliyin davam etdiyi bir dövəmdə Kürdüstanə qaçmaqdır.

Dünən Suriya müstəqil ordusunun rəhbəri Kasem Sadeddin kürd birliyinə müraciətində bildirib ki, əgər kürdlər müxalifət nümayəndələrinə

Bəşər Əsədlə mübarizədə onlara dəstək olsa, ərəblər heç vaxt kürdlərə ölkədə özlerini yad hiss etməyə imkan verməyəcəklər.

Ancaq kürdlər müxalifətə yardım etmək fikrində deyillər. Kürd birliyinin rəhbəri bildirib ki, onlar Bəşər Əsəd rejimin devrilməsindən sonra ölkədə vəziyyətin yaxşılaşmağa doğru dəyişməsinə əmin deyillər. "Bizə Suriyada vəziyyətin necə olması elə də maraqlı deyil. Biz heç bir siyasi oyuna qatılmaq fikrində deyilik. Buna görə də müxalifətin bu xahişini yerinə yetirmək fikrində deyilik", - deyər kürd birliyinin rəhbəri açıqlamasında bildirib.

Aynur Hüseynova

Suriya yeni qarşıdurma ərəfəsindədir

Suriya müxalifətinin lideri Burhan Qəlyunun istefasından sonra müxalifət İstanbul toplantısı zamanı 20 ilə yaxın İsveçdə sürgündə olan kürd əsilli Abdulbasit Sidanı özünə lider olaraq seçdi.

Müxalifət lideri verdiyi ilk açıqlamada ölkədə artan toqquşmaların və dinc əhəlinin qətlə yetirilməsi hallarının çoxalmasını Əsəd rejiminin iflasa uğradığının göstəricisi kimi dəyərləndirdi.

Yeni müxalifət liderinin verdiyi ən maraqlı açıqlamalardan biri də Suriya Keçid Hökumətinin "Azad Suriya Ordusu" ilə əlaqələrini gücləndirmək istəyində olduğu haqda verdiyi bəyanat oldu.

Suriya müxalifətinə kürd əsilli liderin seçilməsi ilkin baxışdan bir o qədər də mahiyyət kəsb etməsə də, bu, ölkənin və regionun kürd əsilli vətəndaşlarına bir mesajdır. Əslində Sidanın seçilməsi Suriya kürdlərinin Bəşər Əsəd rejiminin yığılmasında aktiv olması üçün atılan addımlardan biridir.

Dolayısı ilə, Abdulbasit Sidanın seçilməsi ilə Suriyadakı kürdlərin Bəşər Əsəd rejiminə qarşı daha aktiv fəaliyyət göstərəcəyi ehtimal edilir.

Çünki sabiq müxalifət lideri, Bəşər Əsəd rejimindən sonra, Suriyada unitar dövlət sisteminin qorunmasının tərəfdarı idi və bununla yanaşı

Qəlyun, "Suriya Kürdüstanı"nın varlığını qəbul etmirdi.

Suriyadakı kürd müxalifəti isə bundan əvvəl dəfələrlə bəyan edib ki, əsas hədəflərdən biri də Bəşər Əsəd rejimin dağılmasından sonra Suriyada dünyəvi federativ sistemin qurulması və federasiyada kürdlərin azlıq deyil, aparıcı ünsür kimi təqdim edilməsidir.

Suriyadakı kürd müxalifətinin bundan əvvəl rejim əleyhinə siyasi fəaliyyəti dondurmalarının əsas səbəbinin "Suriya Keçid Hökuməti" ilə aralarında olan siyasi anlaşılmazlıqdan qaynaqlandığını ehtimal etmək olar.

Hər nə qədər maraqlı olsa da, regiondakı kürdlərin vahid siyasi qüvvə altında birləşməsində, İraqın şimalındakı kürd administrasiyası ilə yanaşı, Türkiyə də maraqlıdır.

Çünki Suriya kürdlərin vahid siyasi qüvvə altında birləşməsi, PKK-nın silahlı fəaliyyətinin qarşısının alınması üçün zəmin yarada bilər.

Lakin bütün bunlara rəğmən, Suriyadakı kürdlərin heç də hamısının yekdil olaraq bir siyasi qüvvə altında birləşəcəyi inandırıcı deyil. Ən azından ona görə ki, regionda həll edilməsi lazım olan PKK təşkilatının fəaliyyəti mövcuddur və hal-hazırda təşkilatı Suriyada da aktiv fəaliyyət göstərməkdədir.

Təbii ki, Türkiyə və İraqın kürd

administrasiyası PKK probleminin asanlıqla həll olmayacağını bilir, elə buna görə də hər iki tərəf bir sıra tədbirlərə əl atmaqdadır.

Belə ki, İraq prezidenti Cəlal Talabaninin partiyası hesab edilən, Kürdüstan Yurdseverlər Birliyinin (Yekitfiya Niştimanıya Kurdistan) rəsmi sözcüsü, Azad Cündiyani verdiyi açıqlamada ölkə başçısının PKK ilə silahlı müqavimətin dayandırılması üçün danışıqlar apardığını bildirdi. Cündiyani onu da bildirdi ki, Talabani, Türkiyə ilə PKK arasında toqquşmalar bitənə qədər vasitəçilik missiyasını yerinə yetirəcək və yaxın zamanda bunun nəticəsini görəcəyik.

Türkiyə də öz növbəsində, bu istiqamətdə bəzi addımlar atdı. Belə ki, Türkiyə baş nazirinin müavini Bülənt Arınc PKK təşkilatı silahlı müqaviməti dayandıracağı təqdirdə, İmralı həbsxanasında saxlanılan PKK lideri Abdullah Öcalanın həbs cəzasının ev dustağına dəyişdirilməsi məsələsinin müzakirə oluna biləcəyini bildirdi.

Lakin bütün bunlara rəğmən, PKK-nın silahlı müqavimətə son qoyacağı inandırıcı deyil. Bəşər Əsəd rejiminin süqutu ilə regiondakı kürd probleminin daha da qabaracağı gözlənilir.

Rufiz Hafizoğlu,
Trend-in Ərəb xəbərlər xidmətinin rəhbəri

Rusiyadan Sərt Suriya Çıxışı: embarqoya tabe olmarıq

Movqe.az xəbər verir ki, Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov, Suriyaya hücum vertolyotu daşıyan Rusiya gəmisinin İngiltərənin təziqi ilə geri dönmək məcburiyyətində qalmasına sərt reaksiya verərək, Moskvanın, AB-nin Suriyaya tətbiq etdiyi embarqoya uymayacağını söyləyib.

Lavrov, "Moskvanın Ekosu" radiosundakı açıqlamasında, İngilis siqorta şirkətinin təminatı çəkmə qərarının, "İngilis siqorta sisteminin etibarsızlığını" göstərdiyini ifadə edib.

Gəminin hava müdafiə etmə sistemlərini və təmir edilən 3 vertolyotu daşdığını deyən Lavrov, bunları bildirib: "Qərb mediasının Rus gəmisi ilə əlaqədar reaksiyası müəyyən bir kampaniyanın tərkib hissəsidir. Bunun çox da əxlaqlı bir kampaniya

olmadığını deməliyəm. Suriyaya döyüş gəmisi göndəririk. Biz ictimaiyyətə Suriya ilə imzaladığımız silah satışı müqaviləsini həyata keçirdiyimizi açıqladıq. Bu silahlar tamamilə müdafiə məqsədlidir və əksəriyyəti hava müdafiə etmə sistemləridir. Bunlar xalqa qarşı istifadə edilə bilməz. Yalnız xarici hücumlara qarşı istifadə edilməsi mümkündür". Lavrov, bu günlərdə müzakirə edilən gəminin, hava müdafiə etmə sistemləri daşdığını bildirərək, "Gəmidə 2008-ci ildəki müqaviləyə görə təmir edilən 3 vertolyot var. Bunlar Sovetlər dövründən Suriyaya verilən vertolyotlar" - deyər danışıb.

"SURIYA XALQI QƏRAR VERMƏLİDİR"

Suriya lideri Bəşər Əsədin vəzifədən getməsi ilə bağlı xəbərləri necə dəyərləndirdiyi soruşulan Lavrov,

"Özlərini kimin idarə edəcəyinə və necə yaşayacaqlarına Suriya xalqı qərar verməlidir. Xarici güclər ölkədəki bütün gücləri masaya oturdub gələcəkləri ilə əlaqədar müzakirələrə başlamasını təmin etməlidir" - dedi.

"MÜDAXİLƏ FƏLAKƏT OLAR"

Lavrov, bir başqa suala cavabda Suriyaya müdaxilənin bölgə üçün fəlakət olacağını qeyd edib:

"Suriya çox sayda etnik və dini qrupların bir yerdə yaşadığı ölkədir. Burdakı dini qrupların başqa ölkələrlə də bağlılığı var. Livan artıq Suriyadakı hadisələrdən təsirlənməyə başlayıb. Burada etnik qruplar arasında ortaya çıxacaq qarşıdurmalar bütün bölgəyə yayıla bilər. Məsələn Kürd problemi. Kürdlər həm Suriyada, həm Türkiyədə, həm İraqda, həm də digər ölkələrdə yaşayırlar".

Tural QABİLOĞLU

İraq prezidenti: "Belə davam etsə istefa verəcəm"

İraq prezidenti Cəlal Tələbani, baş nazir Maliki hökumətinə etimadsızlıq cəhdlərinin davam etməsi halında vəzifəsindən istefa verəcəyini deyib İslamazeri.az-ən Şəfəq agentliyinə istinadən verdiyi xəbərə görə, Tələbani, baş nazir Malikiden etimadlarını ləğv etmək istəyən kürd lideri Məsud Bərzani, keçmiş baş nazir İyad Allavi, Məclis sədri Usemə Nüceyfi və Sədr qrupunun nümayəndəsi Mustafa Yaqubiyə məktub göndərərək bu cəhdlərin davam edəcəyi təqdirdə İraq Konstitusiyasına görə vəzifəsindən istefa verəcək.

islamazeri.az

BDP sədri PKK-nı silahı yerə qoymağa çağırır

PKK silahlı müqavimətə son qoymalıdır. Bunu TBMM-dəki çıxışında BDP sədri Səlahəddin Dəmirtaş bəyan edib.

Türkiyə mətbuatına istinadla verdiyi xəbərə görə, Hakkari'də 8 əsgərin şəhid olması hadisəsi haqqında danışan Səlahəddin Dəmirtaş, PKK-nı silahı yerə qoymağa çağırır. Partiyasının TBMM-dəki fraksiya iclasında çıxış edən BDP lideri deyib: "Sülhü daha çox müdafiə etməliyik. PKK silahlı müqavimətə son qoymalıdır". Dəmirtaş hökumətə də müraciət edərək əməliyyatların dayandırılmasını istəyib: "Bu döyüş artıq sona yetməlidir, qətlər dayandırılmalıdır. Allahını sevən bu atəşə bir damla su töksün. Problemi müzakirə ilə həll etməyi xəyanət sayanlar bu ölümlərə görə məsuliyyət daşıyırlar. Anaların göz yaşını qurutmaq üçün bu müharibəni dayandırmıyaqdan başqa yol yoxdur. Sülhü daha çox müdafiə etmək məcburiyyətindəyik. Şəhid olanların ailələrinə başsağlığı verirəm".

SalamNews

İraq Fransanı hədələdi

Rəsmi Bağdad Fransanın neft şirkətlərini İraqın mərkəzi hakimiyyətindən müvafiq icazə almadan kürd muxtariyyəti ilə neft sazişlərini imzalamaqdan çəkindirib. Bu barədə Trend "əl-Cəzirə" telekanalına istinadən məlumat

verir. Bu barədə İraq Baş Nazirinin enerji məsələləri üzrə müavini Hüseyn Şəhristani Fransanın bu ölkədəki səfiri Donis Qauer ilə görüşdə bildirib. Hüseyn Şəhristani, həmçinin ölkəsinin xüsusən enerji sahəsində Fransa ilə sıx əlaqələr qurmaq istəyini ifadə edib. Onun sözlərinə görə, Fransanın hər hansı şirkəti, xüsusən "Total" şirkəti kürd muxtariyyəti ilə neft əməkdaşlığı haqqında saziş imzalayarsa, əvvəllər İraq və Fransa arasında imzalanan bütün neft sazişləri ləğv ediləcək.

milli.az

PKK silahlıları ilə toqquşmada 8 türk hərbi ölüb

Kürd Fəhlə Partiyasının (PKK) silahlıları Hakkari vilayətində Türkiyə hərbiçilərinə qarşı üç dəfə hücum ediblər. Bu barədə Trend çərşənbə axşamı "TRT Haber" telekanalına istinadən məlumat verir. Baş verən atışma nəticəsində 8 hərbiçi ölüb, daha 35 hərbiçi isə yaralanıb.

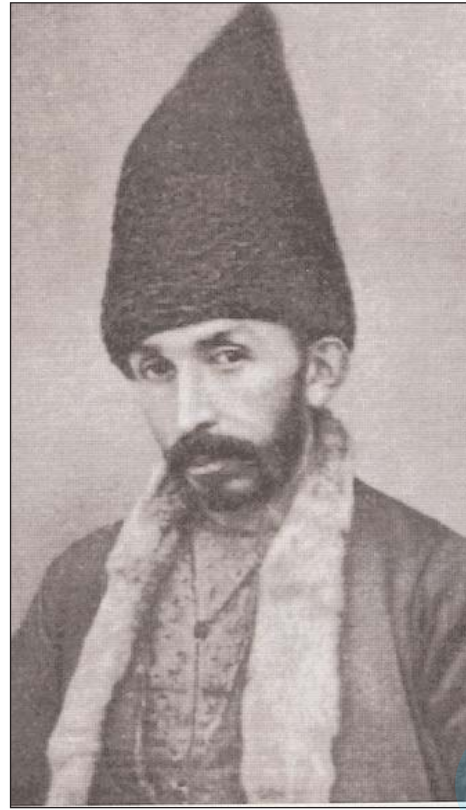
Əvvəli ötən sayımızda**1905-ci İL ŞUŞA ŞƏHƏRİNİN
ƏHVALATI**

Şuşa qalasında erməni tayfasının bir para nalayiq işlərinə görə müsəlmanlar dözmədiyindən hər iki tayfa arasında böyük bir iğtişaş baş verdi və az qaldı ki, qan su yerinə axsın. Hər iki tərəfdən xeyirxah məsləhətçilər odu yatırmağa çalışdılar. Bir neçə dəfə erməni xəlifəsi və keşişləri, eləcə də min nəfərə yaxın əyanlar və bazar əhli məscidə gəlib dualar və xütbələr oxudular. Bununla da müsəlmanlarla sülhü bərqərar eləyib şad və xürrəm geri qayıtdılar.

Neçə dəfə ermənilər tərəfindən bu növ qərəzli düşmənçilik hərəkətləri baş vermiş, lakin erməni xəlifəsi hər dəfə bir dəstə adamla qazinin evinə gələrək qan tökülməsinin qarşısını almışdır. Bu hal uzun çəkmədi. Bir gün müsəlman cavanlarından bir neçəsi bazara gəlib qəflətən qışqıraraq dedilər ki, ay müsəlmanlar, nə qafil oturmusunuz? Ermənilər tökülüb təzə məhəlləni tar-mar edirlər.

etmək xüsusunda böyük məsləhətləşmələr gedir. Onların, yəni qımdatların üçdə iki hissəsi müsəlmanlarla dava etməyi hələlik məsləhət bilmirdilər. Qalan üçdə bir hissəsi isə müsəlmanlarla davanın zəruri olduğunu söyləyirdilər. Onların qarşısına qoyduğu məqsəd bütün müsəlmanların ev-eşiyini tar-mar etmək, özlərini qətlə yetirmək, Şuşa qalası kimi möhkəm bir şəhəri ələ keçirmək, ondan sonra isə tədarük etdikləri bütün silahla ruslara qarşı müharibə elan edib azadlığa nail olmaq idi. Bu arada bir nəfər gəlib müsəlmanlara xəbər verir ki, bir iranlı qərib seyid erməni ilə alış-veriş edəndə erməni ona nalayiq sözlər deyərək hörmətsizlik edib. Xalq bundan hiddətlənərək məscidin heyətinə toplaşır. Mən də məscidə gəlib həmin təhqir olunmuş seyidi görmək üçün onun dalınca bir adam göndərdim. Onu mənim yanıma gətirdilər. İçəridə və bayırda müsəlman camaatı qaynaşırdı.

Erməni məhəlləsinin hakimi Qasım bəy (müsəlman) bizim yanımıza gəldi.

Qarabağda baş verən iğtişaşlara məhəl qoymurdular.

Dövlətin göstərişi ilə bu iki tayfa

baha qiymətə yeni sursatlar almaq məcburiyyəti qarşısında qaldılar. Bundan sonra müsəlmanlar ermənilərin hiylələrindən agah olub bir balaca ayıldılar. Evlərdə lazım olan ərzaq tədarükü də görməyə başladılar. Kənd yerlərində yaşayan camaatı da ermənilərin bu hiyləsindən xəbərdar etdilər və silah almalarını məsləhət gördülər.

Vəziyyəti belə gören ermənilər yavaş-yavaş müsəlman bazarlarından köçməyə başladılar. Lakin onların bir parası müxtəlif səbəblər gətirərək köçməyə də dükanlarında olan malların hamısını erməni məhəlləsinə köçürdülər. Amma erməni məhəlləsindəki bazarda dükanları olan müsəlmanlara deyəndə ki, müsəlman məhəlləsinə köçün, onlar, «ermənilər bizim dostumuzdur, onlardan bizə, bizim malımıza heç bir xəter dəyə bilməz», — deyə cavab verdilər.

İrəlidə özlərinə dost hesab etdikləri bu tayfanın erməni məhəlləsindəki dükan sahiblərinin başlarına hansı müsibətləri gətirdiklərini yazacağıq.

Müsəlmanlarla dava etmək və qırğın

1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman davasında Kürd xalqının rolu

Bazar əhli bu dəhşətli xəbəri eşidən kimi qəzəbləndi. Və həmin anda dükanları bağlayıb, bazar camaatının bir parası silahlarını götürüb Təzə məhəlləyə tərəf yüyürdülər. Bir parası isə tüfəng və tapançalarını doldurub bazarda olan ermənilərin üzərinə hücum çəkdi. Ermənilər bu vəziyyətdən qorxuya düşüb kimisi dükanı bağlayıb qaçdı, kimisi isə dükanın içinə girib qapını daxildən bağlayıb gizləndi. Bəziləri isə qonşuluqda olan müsəlman evlərində gizlənib özlərini xilas etdilər. Bu iğtişaş başlayarkən Təzə məhəlləyə getmiş silahlı adamlar geri qayıdıb xəbər gətirdilər ki, deyilənlər yalandır. Odur ki, mollalar və seyidlər gəlib ermənilərə təskinlik verdi ki, bu iğtişaş səhvən olub. Bazar əhlinin tələbi ilə yalan danışmış adamı tutub çəkə-çəkə bazara gətirdilər. Onlar yığılıb söyə-söyə bu yazığı o qədər döydülər ki, az qaldı ölsün. Binəvanın başına o qədər vurmuşdular ki, beyni xarab olub dəli olmuşdu. Uzun müddət müalicə olunmadı. Sonra Tiflisə aparsalar da, orada müalicənin əhəmiyyəti olmamış, 1323 (1905)-cü ilin zilhicce ayında vəfat etdi. Həmin adam hamamçılardan Kərbəlayı Abbasın oğlu Məşədi Qurban idi.

Bu günlərdə şəhərdə iki məşhur şəxs vəfat etmişdi. Bu xəbəri eşidən müsəlmanlar 3 günlüyə dükan-bazarı bağlayıb məscidi-camedə matəm saxladılar. Erməni xəlifəsi bu xəbəri eşidən kimi camaatı ilə məscidə gəlib başsağlığı verir və öz adətləri ilə İncildən dua oxuyub gedirdilər. Beləcə ermənilərlə müsəlmanlar alış-veriş edib bir müddət sakit dolanırdılar. Amma hər tərəfdən xəbər gəlirdi ki, erməni qımdatlarının arasında dava

Vəziyyəti belə görüb həmin hakim Kiki (erməni) adlı Duma deputatına bir məktub yazır və qeyd edir ki, həmin müqəssir erməni bir qrup adamla gəlib həmin seyidlə barışsın ki, bu iğtişaş son qoyulsun. Həmin Kiki müqəssiri 30 nəfərəcən sövdəgər ermənilərlə birlikdə bizim yanımıza gətirdilər. Levon adlı müqəssir gəlib seyidin əlini öpür, üzr istəyir və beləliklə də, camaat sakitləşir.

Belə tədbirlər nəticəsində hiddətlənmiş camaatı sakitləşdirmək mümkün olurdu. Odur ki, müsəlman və erməni böyükləri, eləcə də qazi və keşişlər bir din xadimi və iki nəfər mülki şəxsədən ibarət qruplar yaradıb kənd yerlərinə və bağlara göndəridilər, əhaliyə nəsihətlər verib sakitləşdirdilər. Bununla da iki millət arasında baş verə biləcək iğtişaşın, müvəqqəti də olsa, qarşısını alırdılar. Bir neçə vaxt bu iki xalq arasında sakitlik yarandı. Buna baxmayaraq, ermənilər öz fitnə-fəsadlarından əl çəkmirdilər. Sadəlovh müsəlmanlar isə onların bu hiylələrinə inanıb heç bir tədbir görmürdülər. Amma bu hiyləgər tayfa gizləncə tədarük görüb yollar üzərində, gizli yerlərdə və hündür qayalarda səngərlər yaradırdılar. Onlar müsəlmanlarda olan silahları ələ keçirmək üçün belə bir hiylə işlətdilər. Əgər tüfəng bazarda 20 manata satılırdısa, onlar 100 manata, tapança 6 manata olduğu halda, 30 manata alırdılar. Sadədil müsəlmanlar silahların ermənilər tərəfindən belə baha qiymətə alındığını görüb evlərində nə qədər silah və sursat var idisə, tamamilən ermənilərə satdılar.

Dövlətin başı yapon-rus müharibəsinə qarışdığına görə

arasında sülh yaratmaq üçün və hər cür iğtişaşların qarşısını almaq üçün müsəlmanlar toplaşdı bir neçə nəfər tədbirli adam seçib bir məclisi-xeyriyyə yaratdılar.

Həmin seçilmiş şəxslər müsəlman camaatına xəbər etdi ki, erməni tay-

fası hiylə işlədərək müsəlmanlardan silahı toplamaq məqsədilə həmin silahları müsəlmanlardan olduqca baha qiymətə alırlar. Axırda həmin silahlarla müsəlmanların özlərini qətlə yetirəcəklər. Bundan sonra müsəlmanların ermənilərə silah və sursat satmağı qadağan edildi. Hər məhəlləyə xüsusi adamlar təyin edildi ki, hər kəsin erməni tayfasına silah satmasına imkan verməsin. Hər ailəyə tapşırıldı ki, öz imkanını daxilində bir və ya iki tüfəng, tapança və patronlar alıb evində hazır saxlasınlar. Odur ki, müsəlmanlar satdıqları silahların əvəzinə, birə-beş satdıqlarından da

salmaq fikrində olan qımdatlar bütün yığıncalarda erməniləri müsəlmanlara qarşı təhrik məqsədi ilə deyirdilər:

«Ah-ah, Bakıda Lalayevin qanı yerdə qaldı, İrəvanda filan qardaşımıza zülm oldu, Naxçıvanda bir o qədər qardaşlarımızı öldürdülər, filan qədər övrət və kişiləri müsəlman etdilər. Onsuz da əvvəl-axır hamımız öləcəyik. Odur ki, yaxşı olardı xalqımız yolunda ölək və qardaşlarımızın qanını alağ».

Onlar belə fitnə-fəsadlara təhrik etmək məqsədi güdən söhbətlərlə ermənilərin qulaqlarını doldurub hər gün müsəlmanlara qarşı bir fitnə törədirdilər.

Bu günlərdə padşahlıq postundan üç nəfər rus bir çamadanda padşahlıq xəzinəsinə qırx üç min manat nəqd pul nə qədər vegsel aparın zaman, divarın arxasından çıxan erməni qımdatları həmin rus xadimlərini öldürüb pulu çamadanla götürüb qaçmışlar. Bu məbləğdə böyük pul erməni qımdatlarının əlinə keçdikdən sonra onların müsəlmanlara qarşı düşmənçilikləri və fitnə-fəsadları daha da artmağa başladı, sonra öz aralarında müsəlmanlara qarşı bir hücum planı hazırladılar. Bu planda hücumun tarixi və vaxtı saatlara qədər hesablanmışdı. Plana əsasən Qalada olan müsəlmanların hamısı böyükdən kiçiyə qədər qırılmalı, malları talan edilməli, ev-eşikləri isə yandırılıb xarabaya döndərməli idi. Bu məzmununda planı müzakirə etmək üçün bir erməni hakiminin yanına apardılar. Həmin şəxs planla tanış olduqdan sonra onlara dedi:

«Bu yazdığınız hünərlər sizdə vardırmi?»

Ardı var

Türkiyədə prezidentliyin Güldən Ərdoğanla ötürülməsi prosesi başladı Ana müxalifət olan CHP iqtidarla bir sırada durdu

Ölkəmizin əsas strateji tərəfdaşı olan Türkiyədə siyasi vəziyyət yenidən özünün gərgin mərhələsinə qədəm qoymaqladır. Buna səbəb isə prezident seçkiləri ilə bağlıdır. Qeyd edək ki, Türkiyə Konstitusiyası Məhkəməsi Prezident Abdulla Gülün səlahiyyət müddətilə bağlı qərarını açıqlayıb. Türkiyə mətbuatının verdiyi xəbərə

görə, məhkəmə CHP-nin tələbini rədd edərək prezidentin səlahiyyət müddətinin 7 il olduğuna və onun ikinci dəfə namizədliyini irəli sürə biləcəyinə qərar verib. Beləliklə, 31 may 2007-ci il tarixli 5678 sayılı Konstitusiyaya dəyişikliyi haqqında Qanun qüvvəyə mindiyi tarixdən öncə Prezident seçilmiş bir şəxsi ikinci dəfə seçilmə hüququndan məhrum edən dəyişiklik yekdilliklə rədd edilib.

Maraqlıdır ki, Türkiyə baş nazirinin müavini Bəkir Bozdağ prezidentin ikinci dəfə seçilmə haqqının olmasının Konstitusiyaya zidd olduğunu söyləyib. O, Konstitusiyası Məhkəməsinin qəbul etdiyi qərarla bağlı deyib: "Məncə, Konstitusiyası Məhkəməsinin qərarında prezidentin səlahiyyət müddətinin 7 il olduğu doğrudur. Ancaq ikinci dəfə seçilmə hüququnun olması Konstitusiyaya ziddir".

Onu da xatırladaq ki, Türkiyədə də artıq bundan sonra ölkənin prezidentini parlament yox, xalq seçəcək. Türkiyənin Konstitusiyası Məhkəməsinin yeni qərarına görə, artıq prezidentlərin səlahiyyət müddəti 5 il müəyyən olunub. Xatırladaq ki, 1982-ci il konstitusiyasına görə, prezidentlərin hakimiyyət dövrü 7 il olub və həmin şəxs namizədliyini ikinci dəfə irəli sürə bilməzdi.

Prezident Abdulla Gül deyib ki, ötən gün Suriya tərəfindən vurulan F-4 reaktiv təyyarəsi bu ölkənin hava məkanını pozmuş ola bilərdi.

"Deniz üzərində uçarkən sürətinin nəzərə alınması ilə reaktiv təyyarənin sərhədin qarşı tərəfinə qısa müddətli keçməsi bir qədər adi haldır. Egey və Qaradənizdə - başqa yerlərdə bunlar adi haldır", - Türkiyə dövlət başçısından Anadolu agentliyində iqtibas gətirilir.

Abdullah Gül ölkəsinin lazım olan addımları atacağını bildirib.

Suriya onun sərhədini pozan təyyarəyə qarşı "qanunlara uyğun" addımların atıldığını qeyd edib.

"Naməlum hədəf"

İyunun 22-də radarlardan yoxa çıxan Türkiyə hərbi təyyarəsinin Suriya tərəfindən vurulduğu axşam çağlarında elan olub.

Suriya hərbi idarəsinin nümayəndəsi hava məkanına təyyarənin yerli vaxtla 11:40-da daxil olduğunu bildirərək alçaqdan uçan "naməlum

2007-ci il mayın 31-də Türkiyə Konstitusiyasını dəyişiklik edilib və prezidentin səlahiyyət müddəti 7 ildən 5 ilə endirilib. Həmin ilin oktyabrında keçirilən referendumla bu dəyişiklik qəbul edilib.

Türkiyənin əsas müxalifət partiyalarından biri, Milliyyətçi Hərəkət Partiyası Konstitusiyası Məhkəməsinin bu qərarını Konstitusiyaya zidd hesab edib. Cümhuriyyət Xalq Partiyasının sədri Kamal Kılıcdaroğlu isə hər kəsin Konstitusiyası Məhkəməsinin prezidentlərin hakimiyyət dövrü ilə bağlı yeni qərara hörmət etməli olduğunu bildirib.

Ekspertlər isə deyir ki, bu dəyişiklik əslində Ədalət və İnkişaf Partiyasının maraqlarından irəli gəlir. Çünki iki il sonra partiyanın prezidentliyə namizədi indiki baş nazir Rəcəb Tayyib Ərdoğan olacaq. Onun seçilmə şansı yüksək dəyərləndirilir və bu AKP iqtidarının daha 10 il davam etməsi deməkdir. Xatırladaq ki, prezident Abdulla Gül 2007-ci ilin avqustunda prezident səlahiyyətlərinin icrasına başlayıb. Növbəti seçkilər 2014-cü ilin iyununda olacaq.

Baş verənlərə görə Milliyyətçi Hərəkət Partiyasının (MHP) sədri Dövlət Bağçalı ölkənin baş naziri Rəcəb Tayyib Ərdoğanı və Cümhuriyyət Xalq Partiyasını tənqid edib. Baxçalı bu partiyaların

kürd məsələsinə görə eyni və yanlış yanaşma sərgilədiyini də qeyd edib:

"Ədalət və İnkişaf Partiyası ilə Cümhuriyyət Xalq Partiyası kürd probleminin həllində ümumi dil tapıblar. CHP sədri Ədalət və İnkişaf Partiyasının gəmisində yelkən olmağı seçib. Bu iki partiyanın üslubu,

demək olar ki, eynidir. Bu ölkədə kürd əsilli qardaşlarımızın problemi olmayıb. Kürd dilini seçmə fənn edəcəkləri ilə bağlı mətbuatda yayılan çürük fikirləri də gələn təhlükədən xəbər verir. "Problemin həlli" deyənlərin hamısı qaranlıq küçədə əl-ələ tutublar. Nə Ədalət və İnkişaf Partiyasının, nə də CHP-nin fikirləri ilə qan axmasının qarşısını almaq mümkün deyil". Lakin istənilən halda hadisələr AKP-nin lehinə inkişaf etməkdədir və ekspertlər hesab edirlər ki, bütün bunlar müxalif partiyaların ciddi şəkildə nüfuz itkisinə məruz qalması ilə nəticələnəcək. Xüsusən də iki il sonra Ərdoğan yenidən prezident seçilsə, bu, müxalifətin dayaqlarını təkə xalq arasında yox, elə parlamentdə də əhəmiyyətli dərəcədə sarsıdacaq.

Bu səbəbdən, müxalifətin qarşısındakı iki ildə əsas diqqətini Ərdoğanın prezident seçilməsinin qarşısına alacaq prosedurlara yönəldəcəyi gözlənilir. Lakin siyasi səhnədə hər hansı ciddi dəyişiklik olmasa, müxalifətin öz istəyinə çata biləcəyi inandırıcı görünür. Hesab olunur ki, AKP qarşısındakı iki ildə sosial-iqtisadi sahədə vəziyyətin bir qədər də yaxşılaşmasına nail olsa, Ərdoğanın prezident seçilməsinin qarşısını heç nə ala bilməyəcək.

Tahir TAĞİYEV

"Kürd problemi həll edilməyə, Türkiyə parçalanacaq, AKP dağılacaq"

41 il ərzində Türkiyənin Milli Kəşfiyyat İdarəsində (MKİ) çalışmış, ən qanlı qarşıdurmaların yaşandığı dövrdə Diyarbakırda vəzifəsini icra etmiş, hazırda isə kürd probleminin sülh yolu ilə həll edilməsi üçün səy göstərən MKİ-nin sabiq sədr müavini Cavad Öneş bildirib ki, bu problem yalnız demokratiya yolu ilə həll edilə bilər. SalamNews-un "Doğan" agentliyinə istinadla verdiyi xəbərə görə, Öneş Baş nazir Ərdoğanın kürd məsələsinə ancaq demokratik addımlarla həll edə biləcəyini, milliyyətçilik və ya türk-islam sintezi yanaşması ilə problemin həllinin mümkünsüzlüyünü qeyd edib. Öneşin fikrincə, indiki iqtidar bu son fürsətdən istifadə etməsə, ilk zərbəni AKP alacaq, amma təbii ki, itirən Türkiyə olacaq: "Türkiyə kürd məsələsini həll etməyə hazırdır. Önümüzə tarixi bir fürsət var, amma zaman çox azdır. Ərdoğan kürd problemini həll etməsə, Türkiyə parçalanacaq. Amma ölkədən əvvəl onun rəhbərlik etdiyi AKP parçalanacaq".

Ərdoğan: "Öcalanın ömürlük həbs cəzasının ev dustaqlığı ilə əvəzlənməsi barədə müzakirə aparmamışıq"

Türkiyənin Baş naziri Rəcəb Tayyib Ərdoğan, baş nazirin müavini Bülent Arıncın PKK təşkilatının sabiq lideri Abdullah Öcalanın məhkum edildiyi ömürlük həbs cəzasının ev həbsi ilə əvəzlənməsinə dair çıxışına münasibət bildirib. SalamNews-un "Doğan" agentliyinə istinadla verdiyi xəbərə görə, Ərdoğan məsələ ilə əlaqədar deyib: "Bülent bəyin orada ortaya qoyduğu yanaşma, məhkəmənin ortaya qoyduğu bir yanaşma deyil. Məhkəmənin qərarı var: ömürlük həbs cəzası. Bülent bəyin "Silahı yerə qoysunlar, bundan sonra ev həbsi haqqında düşünmək olar" bəyanatına dair biz heç bir məsləhətləşmələr və ya danışıqlar aparmamışıq. Bu, baş nazir müavininin şəxsi qənaətidir. Bunu şəxsi fikri olaraq söyləyə bilər".

SalamNews

Lal və kar PKK "dəstəkçisinə" 25 il iş kəsilə bilər

Türkiyə prokuroru terrorçuluq dəstəyində suçlanan lal, kar və savadsız kürd mənşəli mütəhimin 25 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilməsini tələb edib. Mersin şəhər bazarının qapıçısı işarələr vasitə ilə ittihamları rədd edib Mehmet Tahir İlhan kürd etirazçıları arasına təsadüf nəticəsində düşdüyünü bildirib. Xəbərlərə görə şəxsin üstündə olan yarım limon dəlil kimi işə əlavə olunub. Limonun gözyaşardıcı qazın təsirinə qarşı çarə olduğu hesab olunur. BBC müxbiri terrorçu ittihamları ilə bağlı adətən sərt hökmlərin verildiyini qeyd edir.

bbc.co.uk

Türkiyə vurulan təyyarəsinin Suriyaya keçmiş ola bildiyini etiraf edib

hədəfin" havadan müdafiə sistemi tərəfindən vurulduğunu bildirib.

Dəməşq mənbələri təyyarənin Türkiyəyə mənsub

olduğunu sonradan öyrəndiyini bildirirlər.

Suriya Xarici İşlər Nazirliyinin nümayəndəsi Cihad Makdissi Twitter hesabında baş verən hadisənin Türkiyəyə qarşı yönəlmiş "təcavüzkar" addım olmadığını qeyd edir.

Türkiyə və Suriya qüvvələri pilotların axtarışını üzrə müştərək əməliyyatın aparıldığını bildirirlər.

NATO üzvü olan Ankara ilə Dəməşqin bunadək yaxın münasibətləri ötən ilin mart ayında Suriya prezidentinə qarşı etirazların başlanmasından sonra kəskin şəkildə kəskinləşib.

On minlərlə Suriya qaçqını Türkiyədə sığınacaq tapıb.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Aa

av

diran

Ev çiyə? Ev **ave**.
Bu nədir? Bu sudur.
Что это? Это вода.
What is it? It is water.

Ev çiyə? Ev **dirane**.
Bu nədir? Bu dişdir.
Что это? Это зуб.
What is it? It is a tooth.

agir

mar

Ev çiyə? Ev **agire**.
Bu nədir? Bu oddur.
Что это? Это огонь..
What is it? It is fire.

Ev çiyə? Ev **mare**.
Bu nədir? Bu ildir.
Что это? Это змея..
What is it? It is a snake.

Bb

bizin

balon

Ev çiyə? Ev **bizine**.
Bu nədir? Bu keçidir.
Что это? Это коза.
What is it? It is goat.

Ev çiyə? Ev **balone**.
Bu nədir? Bu şardır.
Что это? Это шар.
What is it? It is a balon.

bacan

otomobil

Ev çiyə? Ev **bacane**.
Bu nədir? Bu pomidorur.
Что это? Это помидор.
What is it? It is a tomato.

Ev çiyə? Ev **otomobile**.
Bu nədir? Bu maşındır.
Что это? Это машина.
What is it? It is a car.

Cc

taC

Canî

Ev çiyə? Ev **taCe**.
Bu nədir? Bu tacdır.
Что это? Это корона.
What is it? It is a crown.

Ev çiyə? Ev **Canie**.
Bu nədir? Bu laydır.
Что это? Это жеребенок.
What is it? It is a horse.

Cüçik

finCan

Ev çiyə? Ev **Cüçike**.
Bu nədir? Bu cücedir.
Что это? Это цыпленок.
What is it? It is a chicken.

Ev çiyə? Ev **finCane**.
Bu nədir? Bu fincandır.
Что это? Это чашка.
What is it? It is a cup.

Çç

çav

çêlek

Ev çiyə? Ev **Çave**.
Bu nədir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

Ev çiyə? Ev **Çêleke**.
Bu nədir? Bu inəkdir.
Что это? Это корова.
What is it? It is cow.

çaynik

çakûç

Ev çiyə? Ev **Çaynike**.
Bu nədir? Bu çaynikdir.
Что это? Это чайник.
What is it? It is a teapot.

Ev çiyə? Ev **Çakûçe**.
Bu nədir? Bu çəkicdir.
Что это? Это молоток.
What is it? It is hammer.

Dd

defter

dar

Ev çiyə? Ev **deftere**.
Bu nədir? Bu dəftərdir.
Что это? Это тетрадь.
What is it? It is a copybook.

Ev çiyə? Ev **dare**.
Bu nədir? Bu ağacdır.
Что это? Это дерево.
What is it? It is a tree.

dest

dil

Ev çiyə? Ev **deste**.
Bu nədir? Bu əldir.
Что это? Это ладонь.
What is it? It is a hand.

Ev çiyə? Ev **dile**.
Bu nədir? Bu ürəkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

Ee

belg

elok

Ev çiyə? Ev **belge**.
Bu nədir? Bu yarpaqdır.
Что это? Это лист.
What is it? It is a leaf.

Ev çiyə? Ev **eloke**.
Bu nədir? Bu hinduşqadır.
Что это? Это индюк.
What is it? It is a turkey.

ker

zebeş

Ev çiyə? Ev **kere**.
Bu nədir? Bu ulaqdır.
Что это? Это осёл.
What is it? It is a donkey.

Ev çiyə? Ev **zebeşe**.
Bu nədir? Bu qarpızdır.
Что это? Это арбуз..
What is it? It is a water melon.

Êê

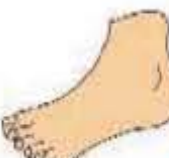
êleg

hêk

Ev çiyə? Ev **êlege**.
Bu nədir? Bu jiletidir.
Что это? Это шорты.
What is it? It is a jumper.

Ev çiyə? Ev **hêke**.
Bu nədir? Bu yumurtadır.
Что это? Это яйцо.
What is it? It is an egg.

pê

kêr

Ev çiyə? Ev **pêye**.
Bu nədir? Bu ayaqdır.
Что это? Это пятка.
What is it? It is a heel.

Ev çiyə? Ev **kêre**.
Bu nədir? Bu bıçaqdır.
Что это? Это нож.
What is it? It is a knife.

Ff

fil

firok

Ev çiyə? Ev **file**.
Bu nədir? Bu fildir.
Что это? Это слон.
What is it? It is an ele-foant.

Ev çiyə? Ev **firoke**.
Bu nədir? Bu toyyarodir.
Что это? Это самолет.
What is it? It is a plane.

find

zerafe

Ev çiyə? Ev **finde**.
Bu nədir? Bu şamdır.
Что это? Это свеча.
What is it? It is a candle.

Ev çiyə? Ev **zerafeye**.
Bu nədir? Bu zürafədir.
Что это? Это жираф.
What is it? It is a giraffe.

Gg

gizêr

gêzî

Ev çiyə? Ev **gizêre**.
Bu nədir? Bu kökdür.
Что это? Это морковь.
What is it? It is a carot.

Ev çiyə? Ev **gêziye**.
Bu nədir? Bu süpürgədir.
Что это? Это веник.
What is it? It is a broom.

gore

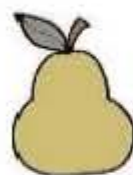
guh

Ev çiyə? Ev **goreye**.
Bu nədir? Bu corabdır.
Что это? Это носки.
What is it? It is a stocking.

Ev çiyə? Ev **guhe**.
Bu nədir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо..
What is it? It is an ear.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Hh

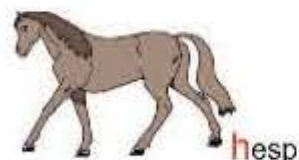
hirmé

hirç

Ev çiyé? Ev hirméye.
Bu nədir? Bu armuddur.
Что это? Это груша.
What is it? It is a pear.

Ev çiyé? Ev hirçé.
Bu nədir? Bu ayıdır.
Что это? Это медведь.
What is it? It is a bear.

hesp

hêştir

Ev çiyé? Ev hespe.
Bu nədir? Bu atdır.
Что это? Это лошадь.
What is it? It is a horse.

Ev çiyé? Ev hêştire.
Bu nədir? Bu dəvədir.
Что это? Это верблюд.
What is it? It is a camel.

Jj

jûji

Ev çiyé? Ev jûjiye.
Bu nədir? Bu kirpədir.
Что это? Это ёжик.
What is it? It is a hedgehog.

roj

Ev çiyé? Ev roje.
Bu nədir? Bu günəşdir.
Что это? Это солнце.
What is it? It is the sun.

rojname

kevjal

Ev çiyé? Ev rojnameye.
Bu nədir? Bu qəzetdir.
Что это? Это газета.
What is it? It is a newspaper.

Ev çiyé? Ev kevjale.
Bu nədir? Bu xəçəngdir.
Что это? Это краб.
What is it? It is a crayfish.

Mm

mûz

masî

Ev çiyé? Ev mûze.
Bu nədir? Bu banandır.
Что это? Это банан.
What is it? It is a banana.

Ev çiyé? Ev masîye.
Bu nədir? Bu balıqdır.
Что это? Это рыба.
What is it? It is fish.

gamêş

meymûn

Ev çiyé? Ev gamêşe.
Bu nədir? Bu camışdır.
Что это? Это буйвол.
What is it? It is a buffalo.

Ev çiyé? Ev meymûne.
Bu nədir? Bu meymundur.
Что это? Это обезьяна.
What is it? It is a monkey.

li

dil

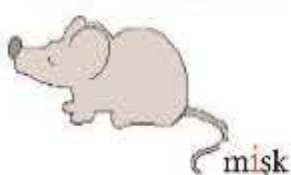
lepik

Ev çiyé? Ev dile.
Bu nədir? Bu ürəkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

Ev çiyé? Ev lepîke.
Bu nədir? Bu ələkdir.
Что это? Это перчатки.
What is it? It is gloves.

ling

mişk

Ev çiyé? Ev linge.
Bu nədir? Bu qəçdir.
Что это? Это нога.
What is it? It is a leg.

Ev çiyé? Ev mişke.
Bu nədir? Bu siçandır.
Что это? Это мышь.
What is it? It is a mouse.

îi

dîk

îsot

Ev çiyé? Ev dîke.
Bu nədir? Bu xoruzdur.
Что это? Это петух.
What is it? It is a cock.

Ev çiyé? Ev îsote.
Bu nədir? Bu bibardır.
Что это? Это перец.
What is it? It is a pepper.

gustil

keştî

Ev çiyé? Ev gustile.
Bu nədir? Bu üzükdür.
Что это? Это кольцо.
What is it? It is a ring.

Ev çiyé? Ev keştîye.
Bu nədir? Bu gomidir.
Что это? Это пароход.
What is it? It is a ship.

Kk

birek

kûsi

Ev çiyé? Ev bireke.
Bu nədir? Bu mişardır.
Что это? Это пила.
What is it? It is a saw.

Ev çiyé? Ev kûsiye.
Bu nədir? Bu bağadır.
Что это? Это черепаха.
What is it? It is a tortoise.

lêv

limon

Ev çiyé? Ev lêve.
Bu nədir? Bu dodaqdır.
Что это? Это губы.
What is it? It is a lip.

Ev çiyé? Ev limone.
Bu nədir? Bu limondur.
Что это? Это лимон.
What is it? It is a lemon.

rojname

kevjal

Ev çiyé? Ev rojnameye.
Bu nədir? Bu qəzetdir.
Что это? Это газета.
What is it? It is a newspaper.

Ev çiyé? Ev kevjale.
Bu nədir? Bu xəçəngdir.
Что это? Это краб.
What is it? It is a crayfish.

kund

Ev çiyé? Ev kunde.
Bu nədir? Bu bayquşdur.
Что это? Это сова.
What is it? It is a owl.

kevçi

Ev çiyé? Ev kevçiye.
Bu nədir? Bu qaşıqdır.
Что это? Это ложка.
What is it? It is a spoon.

xezal

Ev çiyé? Ev xezale.
Bu nədir? Bu ceyrandır.
Что это? Это джéйран.
What is it? It is a deer.

kûli

Ev çiyé? Ev kûliye.
Bu nədir? Bu çoyirtkódir.
Что это? Это саранча.
What is it? It is a grasshopper.

Nn

nan

Ev çiyé? Ev nane.
Bu nədir? Bu çörəkdir.
Что это? Это хлеб.
What is it? It is bread.

trên

Ev çiyé? Ev trêné.
Bu nədir? Bu qatardır.
Что это? Это поезд.
What is it? It is a train.

hûrbivîn

Ev çiyé? Ev hûrbivîne.
Bu nədir? Bu zərəbindir.
Что это? Это лупа.
What is it? It is a magnifying-glass.

reng

Ev çiyé? Ev reñge.
Bu nədir? Bu boyadır.
Что это? Это краска.
What is it? It is a colour.

Oo

ode

Ev çiyé? Ev Odeye.
Bu nədir? Bu otaqdır.
Что это? Это комната.
What is it? It is a room.

otobús

Ev çiyé? Ev OtObüse.
Bu nədir? Bu avtobusdur.
Что это? Это автобус.
What is it? It is a bus.

sol

Ev çiyé? Ev soLe.
Bu nədir? Bu ayaqqabıdır.
Что это? Это обувь.
What is it? It is a shoe.

top

Ev çiyé? Ev toPe.
Bu nədir? Bu topdur.
Что это? Это мяч.
What is it? It is a ball.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Pp

penîr

Ev çiyê? Ev penîre.
Bu nêdir? Bu pendîrdîr.
Çto êto? Êto сыр.
What is it? It is a cheese.

pîvaz

Ev çiyê? Ev pîvazê.
Bu nêdir? Bu soğandîr.
Çto êto? Êto лук.
What is it? It is an onion.

peçemek

Ev çiyê? Ev peçemekê.
Bu nêdir? Bu yarasadîr.
Çto êto? Êto летучая мышь.
What is it? It is a bat.

pênûs

Ev çiyê? Ev pênûsê.
Bu nêdir? Bu qələmdîr.
Çto êto? Êto карандаш.
What is it? It is a pencil.

Qq

beq

Ev çiyê? Ev beqê.
Bu nêdir? Bu qurbağadîr.
Çto êto? Êto лягушка.
What is it? It is a frog.

Ev çiyê? Ev qazê.
Bu nêdir? Bu qazdîr.
Çto êto? Êto гусь.
What is it? It is a goose.

meqes

Ev çiyê? Ev meqesê.
Bu nêdir? Bu qazıqdîr.
Çto êto? Êto ножницы.
What is it? It is a scissors.

portqal

Ev çiyê? Ev portqalê.
Bu nêdir? Bu portqaldîr.
Çto êto? Êto апельсин.
What is it? It is an orange.

Rr

şêr

Ev çiyê? Ev şêre.
Bu nêdir? Bu şîrdîr.
Çto êto? Êto лев.
What is it? It is a lion.

kêwrişk

Ev çiyê? Ev kêwrişke.
Bu nêdir? Bu dovşandîr.
Çto êto? Êto заяц.
What is it? It is a rabbit.

tîr

Ev çiyê? Ev tîre.
Bu nêdir? Bu oxdur.
Çto êto? Êto стрела.
What is it? It is an arrow.

rovî

Ev çiyê? Ev rovîye.
Bu nêdir? Bu tülküdür.
Çto êto? Êto лиса.
What is it? It is a fox.

Ss

sêv

Ev çiyê? Ev sêve.
Bu nêdir? Bu almadır.
Çto êto? Êto яблоко.
What is it? It is an apple.

stêrk

Ev çiyê? Ev stêrke.
Bu nêdir? Bu ulduzdur.
Çto êto? Êto звезда.
What is it? It is a star.

se

Ev çiyê? Ev seye.
Bu nêdir? Bu itdîr.
Çto êto? Êto собака.
What is it? It is a dog.

sêvik

Ev çiyê? Ev sêvîke.
Bu nêdir? Bu kartofîdîr.
Çto êto? Êto картофель.
What is it? It is a potato.

Şş

şûr

Ev çiyê? Ev şûre.
Bu nêdir? Bu qilnedîr.
Çto êto? Êto меч.
What is it? It is a sword.

şeh

Ev çiyê? Ev şeje.
Bu nêdir? Bu daraqdîr.
Çto êto? Êto гребешок.
What is it? It is a comb.

şîr

Ev çiyê? Ev şîre.
Bu nêdir? Bu süddür.
Çto êto? Êto молоко.
What is it? It is a milk.

şûşe

Ev çiyê? Ev şûşeye.
Bu nêdir? Bu şüşêdîr.
Çto êto? Êto стекло.
What is it? It is a glasses.

Tt

tîr

Ev çiyê? Ev tîriye.
Bu nêdir? Bu üzümdür.
Çto êto? Êto виноград.
What is it? It is a grape.

tûfî

Ev çiyê? Ev tûfiye.
Bu nêdir? Bu tutuqşudur.
Çto êto? Êto попугай.
What is it? It is a parrot.

pirtûk

Ev çiyê? Ev pirtûke.
Bu nêdir? Bu kitabdîr.
Çto êto? Êto книга.
What is it? It is a book.

tîmsah

Ev çiyê? Ev tîmsahe.
Bu nêdir? Bu tîmsahdîr.
Çto êto? Êto крокодил.
What is it? It is a crocodile.

Uu

utî

Ev çiyê? Ev utiye.
Bu nêdir? Bu ütüdür.
Çto êto? Êto утюг.
What is it? It is an iron.

guh

Ev çiyê? Ev guhe.
Bu nêdir? Bu qulaqdîr.
Çto êto? Êto ухо.
What is it? It is an ear.

Ûû

bilûr

Ev çiyê? Ev bilûre.
Bu nêdir? Bu tütəkdîr.
Çto êto? Êto свирель.
What is it? It is a pipe.

brûsk

Ev çiyê? Ev brûske.
Bu nêdir? Bu ıldırımîdîr.
Çto êto? Êto молния.
What is it? It is a lightning.

Vv

çav

Ev çiyê? Ev çave.
Bu nêdir? Bu gözdür.
Çto êto? Êto глаз.
What is it? It is an eye.

keVok

Ev çiyê? Ev keVoke.
Bu nêdir? Bu göyərçindîr.
Çto êto? Êto голубь.
What is it? It is a pigeon.

gul

Ev çiyê? Ev gule.
Bu nêdir? Bu güldür.
Çto êto? Êto цветок.
What is it? It is a flower.

kurm

Ev çiyê? Ev kurme.
Bu nêdir? Bu qurkdîr.
Çto êto? Êto червяк.
What is it? It is a worm.

çûk

Ev çiyê? Ev çûke.
Bu nêdir? Bu çuşdur.
Çto êto? Êto птица.
What is it? It is a sparrow.

dûpişk

Ev çiyê? Ev dûpişke.
Bu nêdir? Bu uğrəbdîr.
Çto êto? Êto скорпион.
What is it? It is a skorpion.

bivir

Ev çiyê? Ev bivîre.
Bu nêdir? Bu baltadîr.
Çto êto? Êto топор.
What is it? It is an axe.

berçavik

Ev çiyê? Ev berçavîke.
Bu nêdir? Bu eynəkdîr.
Çto êto? Êto очки.
What is it? It is glass.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBƏ-ALFABƏYA BI FERHENG

Ww

werdek

Ev çiyə? Ev werdeke.
Bu nədir? Bu ökəkdir.
Что это? Это утка
What is it? It is a duck.

wəne

Ev çiyə? Ev wəncye.
Bu nədir? Bu şəkildir.
Что это? Это картина
What is it? It is a map.

ewr

Ev çiyə? Ev ewro.
Bu nədir? Bu buluddur.
Что это? Это туча.
What is it? It is a cloud.

kew

Ev çiyə? Ev kewə.
Bu nədir? Bu koklikdir.
Что это? Это цесарка
What is it? It is a partridge.

Xx

xaxalok

Ev çiyə? Ev xaxaloke.
Bu nədir? Bu arabüzöndür.
Что это? Это божья коровка.
What is it? It is a lady-bird.

xanî

Ev çiyə? Ev xaniye.
Bu nədir? Bu evdir.
Что это? Это дом.
What is it? It is a home.

xaç

Ev çiyə? Ev xaç e.
Bu nədir? Bu xaçdır.
Что это? Это крест.
What is it? It is a cross.

berx

Ev çiyə? Ev berxe.
Bu nədir? Bu quzudur.
Что это? Это баран.
What is it? It is a sheep.

Yy

xiyar

Ev çiyə? Ev xiyare.
Bu nədir? Bu xiyardır.
Что это? Это огурец.
What is it? It is a cucumber.

heyve

Ev çiyə? Ev heyve.
Bu nədir? Bu aydır.
Что это? Это луна.
What is it? It is a moon.

yek

Ev çiyə? Ev yekə.
Bu nədir? Bu birdir.
Что это? Это единица.
What is it? It is a one.

çiya

Ev çiyə? Ev çiyaye.
Bu nədir? Bu dağdır.
Что это? Это горы.
What is it? It is a mountain.

Zz

ziman

Ev çiyə? Ev zimane.
Bu nədir? Bu dildir.
Что это? Это язык.
What is it? It is a tongue.

zengil

Ev çiyə? Ev zengile.
Bu nədir? Bu zəngdir.
Что это? Это звонок.
What is it? It is a bell.

zerik

Ev çiyə? Ev zerike.
Bu nədir? Bu vedradır.
Что это? Это ведро.
What is it? It is a bucket.

derzi

Ev çiyə? Ev derziye.
Bu nədir? Bu iynədir.
Что это? Это игла.
What is it? It is a needle.

ALFABÊ

N b/s	KURDÎ		Azerî	DİKARÎ BİXWÎNÎ
	ya bi tîpên latînî	ya bi tîpên kirdî	Latînî	
1	Aa	Aa	Aa	Artêş, armanc, av, agir, azadî, adar, azerî, aram, artêş,
2	Bb	Бб	Bb	Bazîd, beran, berf, Baran, ba, bahoz, berbang, bedew, berx
3	Cc	Цц	Cc	Cûdî, cêr, ceş, Decle, Cefer, Cemîl, cêv, Cello,
4	Çç	Чч	Çç	Çekdar, çem, çar, çepik, çav, çeleng, çil,
5	Dd	Дд	Dd	Dayîk, dewr, dar, dest, Dara, dû, deh, defter, don, dîwar, dinê
6	Êê	Ее	Ee	Êlnûr, êvar, êzing, eş, êlek, Êldar,
7	Ee	Яя	Əə	Enî, ewr, erê, Ewreman, Eli, elek, Elegez, Erzurum,
8	Ff	Фф	Ff	Ferat, frtone, Fariz, fil, fûtbol, Ferman, Firat, Fatma
9	Gg	Гг	Gg	Gerîlla, Gebar, genim, gellî, germ, golig, gore, goh
10	Hh	Нн	Hh	Hewlêr, havîn, hirç hêsir, hewar, havîn, hurmê, hesp
11	Îî	Ии	Ii	Îsal, îni, bîr, pîr, sîr, Îdrîs, Îsa, îcar, valî, İbrahim, İnan
12	Îi	Ьь	Ii	Kirin, birin, firîn, kirîn, Miraz, mirin, minminîk,
13	Jj	Жж	Jj	Jîyan, jûjî, Nûjîn, jor, jêr, jehr, jale, jajik, Janna,
14	Kk	Кк	Kk	Kurdistan, karker, kevan, Kemal, Kerkuk, Kerem, kelem
15	Ll	Лл	Ll	Lûr, legleg, gul, bilbil, dil, Laliş, Lêyla, lazim, lempe, limon
16	Mm	Мм	Mm	Mîdia, merd, mêr, mêvan, masî, meş, Misir,
17	Nn	Нн	Nn	Nan, nêrî, nig, Nîva, neví, ner, nav, nas, hinar, Hesen,
18	Oo	Оо	Oo	Osê, Oskan, dor, sor, Oric, ode, orxan, Oslo, Duhok
19	Pp	Пп	Pp	Par, piling, pîr, pola, pis, Paşa, Perîşan, pitî, petek, perçe
20	Qq	Qq	Qq	Quling, qawe, qîr, qelem, qaiş, qat, qeysî, Qasim, qesir, qend
21	Rr	Рр	Rr	Ro, Rostem, zer, ber, gerîlla, reş, ru, rast, ram, aram, zirav
22	Ss	Сс	Ss	Serok, Sîpan, Sencar, sêv, sor, sût, serî, saz, serbaz, Sefer, sê
23	Şş	Шш	Şş	Şoreş, şev, şe, şene, şêr, şûr, şapik, şalik, şirîn, sekir, şewaq
24	Tt	Тт	Tt	Tîr, tîrêj, tam, tas, tî, tendûr, Temam, temaşe, tifing, top,
25	Ûû	Уу	Uu	Kûr û dûr, pênuş, hûr, şûr, nûr, bûyîn, çûyîn, bûyar
26	Uu	Юю	Ûû	Gul, sur, dudu, guh, buhur, kurd, Kurdistan, guhdar, nuh
27	Vv	Вв	Vv	Vala, vrvêşî, vira, vîalî, av, valî, vajî, Vagîf, Van, vala, eva
28	Ww	Ww	-	War, welat, Wecîh, weşandin, Xwedê, Wezîr, Wekîl, walî
29	Xx	Xx	Xx	Xiyal, xewn, xanî, xurtî, Xelîl, xalo, xatî, Xalid, xaç, xêr, xas
30	Yy	ÛÛ	Yy	Yasin, Yusif, Yagub, Yasemen, yeqîn, Yehya, yarmarka
31	Zz	Зз	Zz	Zozan, zer, zêr, zor, zengil, zend, zîv, zelal, Ziver, zêytûn

Avropa Parlamenti İnanla bağlı kəskin qətnamə yayıb

Avropa Parlamenti İnanla milli və dini azlıqlara qarşı ayrı-seçkiliklə bağlı qətnamə yayıb. APA-nın "Ə-Ərəbiyyə" saytına istinadən verdiyi məlumata görə, sənəddə İnan hökumətinin milli və dini azlıqlara qarşı apardığı qərəzli siyasət pislənilib. Qətnamədə bildirilir ki, İnan hökuməti milli və dini azlıqlara münasibətdə ölkə Konstitusiyasına belə əməl etmir: "Bu ölkədə yaşayan qeyri-fars millətləri və dini azlıqlara qarşı ayrı-seçkilik siyasəti aparılır. Müxtəlif milli və dini mərasimlərin keçirilməsi, etiqad azadlığı, yığıncaqlar və icmalarda toplaşmaq əsas hüquqlardan sayılır. Ancaq İnanla azərbaycanlılar, ərəblər, bəluclar və kürdlər basqı altındadırlar. Hökumət siyasi fəallara qarşı repressiyalar həyata keçirir, onları həbsxanaya salır, işgəncələrə və təqiblərə məruz qoyur. Onları narkotik maddələrin qaçaqmalçılığında və ya Allaha qarşı müharibə aparmaqda günahlandırır". Sənəddə həmçinin İnanla ərəb əsilli 6 vətəndaş barəsində çıxarılmış edam hökmünün ləğv edilməsi və onların işinə yenidən baxılması tələb olunub.

Îdîayên Lîsteya Malikî bêbingehin

Serokayetiya Hikûmeta Herêma Kurdistanê bersiva îdîayên Lîsteya Nûrî El Malkî da.

Serokayetiya Hikûmeta Herêma Kurdistanê ev îdîayên han ku parlementerên Lîsteya Nûrî El Malkî gotibûn 'di rêya balefirgehên Herêma Kurdistanê re hêsankarî ji bo hindêk firokeyan tê kirin ku çek û cebilxaneyê bo şoreşgerên Sûriyê neqil dikin' bê bingeh û dûrî rastiyê bi navkir. Serokayetiya Hikûmeta Herêma Kurdistanê di nameyekê bersiv da van îdîayan û got ku armanca van îdîayan alozkirina rewşa herêmê ye. Li gor MSHHK', ev jî daxuyaniya Serokayetiya Herêmê ye:

"Welîd Elhilî endamê parlamentoya Îraqê yê ser bi lîsteya Dewleta Qnûnê (lîsteya serokwezîrê Îraqê Nûrî Malikî) daxuyaniyeke bê bingeh a tijî gotinên tal û tîj di hindêke malperan de weşandiye ku, qaşo di rêya firokxaneyên herêma Kurdistanê re hêsankarî ji bo hindêk firokeyan tê kirin ku çek û cebilxaneyê bo şoreşgerên Suriyeyê neqil bikin.

Berî hemû kesan lîsteya Dewleta Qanûnê û hikûmeta federal a Îraqê gelek baş dizanin ku tevaya firokxaneyên Îraqê, bi herêma Kurdistanê jî ve, di bin çavdêriya Konseya Firokevaniya Şaristanî a Îraqê de ne û wan, li ser tevaya seferên herêmê û ew hevvelatî û alavên di rêya firokxaneyên herêma Kurdistanê re tîn guhastin zaniyariyên hûr hene.

Bê guman van daxuyaniyên neyarên gelê me tu qîmet nîne, çûnkî bi tenê ji bo armancên siyasî û bêqîmetkirina tecrûbeyê serkeftiya herêma Kurdistanê, şêlûkirina aramî û îstîqrara herêmê û ragirtina pêşkeftinê berde-wamên civaka Kurdistanê ne.

Ji ber vê yekê, em, weke hikûmeta herêma Kurdistanê, van daxuyaniyên bê esas yên parlementerê lîsteya Dewleta Qanûnî bi dijwarî şermezar dikin û em radigihînin ku, bi tu awayî firokxaneyên herêma Kurdistanê ji bo wê armancê nehatine bikaranîn, di heman demê de, em pabendbûba hemû firokxaneyên herêma Kurdistanê bi qanûn û tewsiyeyên taybet yên Konseya Firokevaniya Şaristanî a Îraqê dupat dikin."

Bi serokatiya Barzanî PDK û YNK civiyan

Hat zanîn, îro (23/6/2012) bi serokatiya Serokê Herêma Kurdistanê Mesûd Barzanî her du mektebên siyasî

yên PDK û YNK'ê li Havînawara Pîrmamê civiyan. Li gor nûçeya Xendanê, Sedî Ehmed Pîrê ragihand ku bi serokatiya Serokê Herêma Kurdistanê Mesûd Barzanî mekteba her du partiyên civiyan. Lê der barê mijarên civînê de ti daxuyanî nehatine dayîn. Hêjayî gotinê ye, di civîna derbazbûyî de PDK û YNK'ê ragihandibû ku ew di mijara stendina baweriyê jî Nûrî El Malkî yekin û xwedî yek baweriyê.

Avestakurd

Serokê Kurdistanê budceyeke şefaf dixwaze

Weke tê zanîn eve nîzîkî du heftiyane li parlamentoya Kurdistanê mînaqêşe li ser budceya herêma Kurdistanê a sala 2012ê tê kirin û aliyên desthilatdar û opozisyên nekarîne li hev bikin. Texîrbûna pesindkirina budceyê zîyanê digihîne aborî û prosesa vîdankirina herêma Kurdistanê. Serokê Kurdistanê Mesud Barzanî nameyek ji serokê parlamentoya Kurdistanê re şand û daxwaz jê dike ku lezî li pesindkirina budceyê bikin: Nameya serokê Kurdistanê bo serokê parlamentoyê li jêr bixwîne:

- Li ser meseleya budceyê, min nameyek ji serokê parlamentoya Kurdistanê re şandiye. Di nameya xwe de, min daxwaz ji serokatiya

parlamentoya Kurdistanê kiriyê ku, digel hemû aliyên bi hûrgilî li ser budceyê gotûbêjê bikin û hewil bidin ku bi zûtirîn dem kelem û kêmasiyan nehêlin û budceyeke şefaf û timam amade bikin.

Eger hindêk hewildan hebin jî ku tenê armanca wan ragirtina budceyê, ne şaresrîya kêmasiyan be, ew yek dê zîyanê bigihîne berjew-

endiyên hemû aliyên û nabe rê jî wê yekê re bê dayîn. Ez hêvî dikim hemû alî bi hev re li hev bikin û êdî xelîk li bendê nemîne.

Me bi balafirşikênê xist

Ajansa nûçeyan a nîvfermî a Suriyê SANA, xwe sparte daxuyaniya berdevkê leşkerî û eşkere kir ku balafira Tirkîyê çawa xistine.

Balafira şer a Tirkîyê ku duh di nav sînorên ezmanî a Suriyê de ji aliyê hêzên Suriyê ve hatibû xistin, li Suriyê jî bandora xwe li rojevê

xist. Ajansa nûçeyan a nîvfermî a Suriyê SANA, di derbarê xistina balafira şer a Tirkîyê de, hurgilî bi rayagîştî re eşkere kir.

Ajans diyar dike, berdevkê leşkerî Suriyeyî ragihandiye ku, roja îne berî nîvro, saet di 11.40 an de, li ser sînorê ezmanên Suriyê li aliyê qada hewa a rojava, cîsimekî biyanî a ku nîzm û lezgîn difiriya tesbît kirine.

Li gorî nûçeyê, pergala hewayî a Suriyê, balafira ku kîlometrekê dûra peravê xuya kiriyê, bi balafirşikêna

mudaxele kiriyê û balafir hedef girtine. Balafira biyanî îsabet xwariye û li ser wê balafir li ezmana şewitiye û li gundê Um el-Tuyur ku bi bajarê Lazkiyê ve girêdayiye, di nav sînorên Suriyê de, 10 kîlometre dûra peravê, li ser behrê ketiye.

Berdevkê leşkerî diyar dike ku, dûra hatiye sehkirin ku, balafira ketiye ayda Tirkîyê bûye û li ser esasê zagonên di vê rewşê de mudaxele hatiye kirin.

Piştî bûyerê, her du hêzên behrê yên Tirkîyê û Suriyê, bi hev re ketine nav pêwendiyê û bi keştiyên Suriyê bi aliyê Tirkîyê re, ji bo rizgarkirina du pîlotên wenda xebat kirine. Ajansê, di derbarê bûyerê de, nexşeyê ku bûyer lê qewimiye jî weşand.

Çapemeniya Tirk Şampîyoniya Kurdistanê nedît

Tîma Kurdistanê di turnuvaya VIVA World Cup Kurdistanê de bû şampîyon lê çapemeniya Tirk qet qalê nekir. Di dîroka Kurd û Kurdistanê de cara yekem, tîmê futbolê yê Kurdistanê di organîzasyonekê de lîst û bû şampîyon. Di destpêka turnuvayê de heta pêşbirka fînalê, tîmê Kurdistanê di pêşbirkan de serkeftinê balkê bidestxistin. Ji wan yek jê pêşbirka Sehara Rojava bû ku 6 û 0 serket, lê qet bala çapemeniya Tirk nekişand. Ne di televîzyonên xwe de ne jî di rojname û

ajansan de navê Kurdistanê derbas nekirin. Pêşbirka fînalê, di navbera Qibrisa Bakur, yanê dewleteke ku bi yawru watan yanê welatê çêlik tê bi navkirin re lîst lê dîsa jî nebû nûçe. Ger Qibrisa Bakur bi tîmekî

din, welatekî din re bilîsta, di hemû malper, rojname, televîzyon û ajansa de wê bi caran nûçeyê wê çêkirana lê çima ku reqîp tîma Kurdistanê bû, behsa Qibrisê jî nekirin, çimkî ger qalê bikin lazime navê Kurdistanê jî bînine ser ziman. Tê zanîn, her çiqas 3 hezar şîrketên Tirkîyê li Kurdistanê kara bikin jî, di navbera Tirkîyê û Kurdistanê de îtifaket hebe jî, navê Kurdistanê nadine ser zimanên xwe, ji bo wan "Iraqa Bakur" e.

Bombebarana Tirka zererek mezin dide Kurdistanê

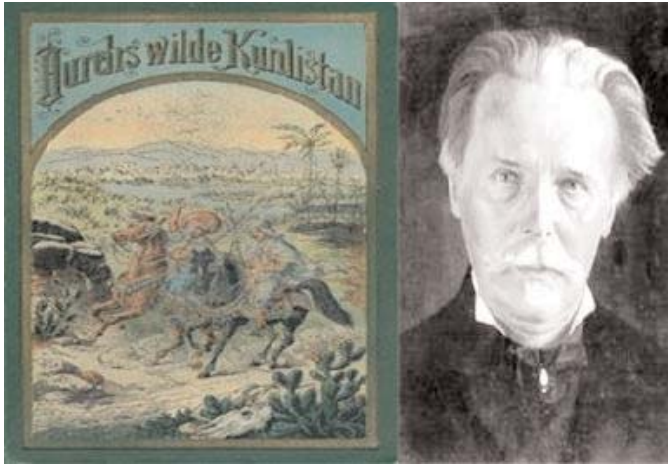
Li gora nûçeya Kurdistan Tv di derbarê bombebarana balefirên cengî yên Tirkîyê li deverên Kurdistana Başûr xelkê herêmê di nav tîrsekî mezin de ye. Li gora agahdariyên ji herêma Xwakurê tîn, di encama bombebarana balafirên Tirkîyê xûsarek mezin ya madî çêbûye. Herweha zererek mezin gihaye jîngeha deverê jî. Di vê derbarê de çavkaniyên li deverê diyarkirin ku, di encama bombebarana doh çêbûyî, li Geliyê Xwakurê pira Armoşe bûye armanca bombeyên balefirên Tirkan û xirabûye. Ev yek jî bûye sedema qutbûna hatin çûyina deverê. Herweha ji tîrsa bombebaranê xelkê deverê ji bo parastina cane xwe ji herêma ber bi deverên din ve diçin.

rojvakurd.com

Немецкий писатель о Курдистане XIII века

Голландские и немецкие книжные магазины предлагают читателям книгу "Приключения в Курдистане" немецкого писателя Карла Мая, который написал некоторые из своих романов в горах Курдистана и освещает в них события в регионе в 1881-1887 годах.

Книга была выпущена Фридрихом Эрнстом во Фрайбурге (Германия). Она повествует о различных событиях в регионе, таких как военные движения турок в районах Курдистана в Турции и Ираке, и роль курдского шейха Мухаммеда Амина в защите курдов против иностранной оккупации.

В книге также рассматриваются отношения сэра Дэвида Линдсея с курдами, сильными людьми, защищающими свое существование и свою землю, и несостоявшаяся

колонизация курдских земель. Автор упоминает ожесточенный конфликт в провинции Курдистан между христианами и мусульманами. Писатель Карл Май посвятил свой талант и ум помощи угнетенных народов и сохранению их истории. Он много писал о геноциде индейцев и о войнах османов в горах Курдистана против армян и курдов.

Около 200 миллионов экземпляров его произведений были проданы по всему миру, в том числе 100 миллионов - в Германии. Его книги были

переведены на более чем на 50 языков.

Май – обладатель богатой этнологической информации, которая помогла ему в повествованиях о его приключениях в Курдистане, арабских странах,

среди персов и турок, и в Восточной Африке, Индии и других местах.

Его наиболее известные романы – "Из Багдада в Стамбул", "Паломничество в Страну Востока", "Принц и Махди", в которых он анализирует отношения между христианством и исламом, а также исторические отношения между арабами, турками и курдами.

Май признает, что часть того, что было им написано, стало результатом философских размышлений в горах Курдистана.

Турция извинилась перед курдским артистом спустя 13 лет

Турецкая Ассоциация журналистов искусства решила извиниться перед умершим курдским артистом Ахмедом Кайя. Турецкий сайт "Сабах" сообщил, что ассоциация решила принести извинения Кайя и вознаградить его. Музыкант Умед Йелмаз из группы Кайя получит премию вместо умершего руководителя. Жена Кайи Гюльтаз сказала: "Кайя заслуживает того, чтобы получить награду, потому что он посвятил свою жизнь музыке и искусству". В 1999 году Кайя не получил музыкальную премию года Турции, когда сказал, что собирается выпустить новый альбом с курдскими песнями. Он родился в 1957 г. в Малатии. Музыкант и певец бежал из страны в связи с обвинениями в принадлежности к Курдской рабочей партии. Артист умер во Франции в ноябре 2000 года и был похоронен в Париже.

100 голландских компаний заявили о желании работать в Курдистане

Около 100 голландских компаний высказали готовность приехать и работать в полу-автономном иракском Курдистане. Это произошло после визита большой делегации голландских представителей на экономический форум, состоявшийся в Курдистане на прошлой неделе.

Торгово-промышленная палата Курдистана планирует провести встречу с представителями компаний, чтобы определить области их интересов и обеспечить

условия для вхождения на рынок, сообщил Азад Ахмед, официальный представитель палаты. Курдистан стал популярным местом для инвестиций с 2003 года и сейчас считается одним из

наиболее перспективных на Ближнем Востоке. Согласно статистике, опубликованной инвестиционным советом, регион привлек \$ 16,2 млрд. иностранных инвестиций за последние пять лет.

"Появление такого количества голландских компаний будет способствовать приходу других европейских компаний в курдский регион", сказал Дара Джалиль Хаят, глава Торгово-промышленной палаты.

Иран откроет персидские школы и центры в Курдистане

Министерство образования региона Курдистан сообщает, что Иран планирует открыть иранские средние школы и образовательные центры в регионе. Это заявление прозвучало после встречи министра образования региона Исмета Халеда и делегации иранского консульства в Эрбиле, возглавляемой консулом Азимом Хусейни. В заявлении министерства говорится, что Хусейни подтвердил готовность Ирана открыть иранские средние школы и центры в регионе. В них будут применяться иранские стандарты образования.

13 заключенных погибли во время пожара в турецкой тюрьме

По меньшей мере 13 заключенных погибли во время пожара в одном из отделений тюрьмы в основном курдского города Шанлыурфа на юго-востоке Турции, сообщают турецкие СМИ. В камере, где начался пожар, находились 18 заключенных. Власти Турции заявили, что пожар был вызван поджогом, совершенным заключенными в ходе драки в палате. Пять заключенных были госпитализированы. Турецкие власти утверждают, что пожар не был следствием мятежа заключенных в знак протеста против плохих условий содержания в тюрьме, несмотря на аналогичные случаи в прошлом, когда заключенные поджигали свои постельные принадлежности в знак протеста. Премьер-министр Турции Реджеп Эрдоган пообещал провести следствие на предмет возможного ненадлежащего содержания заключенных. "Я сказал губернатору, что..., возможно, камеры не подходят для содержания 18 человек," цитирует Эрдогана "Zaman Today".

kurdistan.ru

Компания "Эмирейтс" запускает новые рейсы из Дубая в Эрбиль

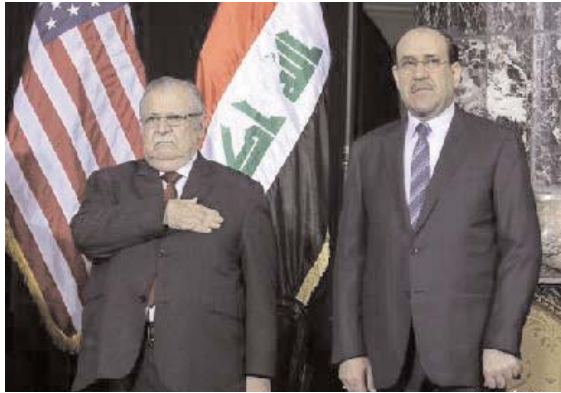
Авиакомпания "Emirates" планирует запустить новые рейсы из Дубая в Эрбиль с 12 августа. Рейсы будут осуществляться сначала четыре раза в неделю, а затем их частота увеличится до ежедневного обслуживания с 1 сентября, сообщает AMEinfo.com. Председатель и главный исполнительный директор компании шейх Ахмед бин Саид Аль-Мактум сообщил в своем заявлении, что для полетов будут использоваться аэробусы 340-300. Эти аэробусы располагают 267 местами и способны поднимать в воздух до 13 тонн груза.

ДИПЛОМАТ

№ 24 (172) 25 Июнь - 01 Июль 2012 ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

ПОСЛЕДНЯЯ
страница

"Мудрость Талабани состоит в том, чтобы поддерживать политический процесс"

Мудрость президента Джалала Талабани в ситуации кризиса доверия к премьер-министру Нури аль-Малики состоит в предотвращении разрыва политического процесса в стране, заявил блок "Белая Иракия" в иракском Совете представителей.

Талабани отказался подписать просьбу "Иракии", коалиции курдских блоков и

движения "ас-Садр" о снятии доверия аль-Малики, сказав, что количество собранных подписей было недостаточно.

Депутат Блока Азиз аль-Майяхи заявил: "Мы приветствуем шаги, предпринятые президентом Джалалем Талабани, и мы поддерживаем его усилия по урегулированию политического кризиса".

"Политический опыт президента республики сделал его спокойным среди нынешнего политического кризиса, где он не зависит от какого-либо внешнего или внутреннего давления. Это ясно свидетельствует о его приверженности Конституции и единству Ирака. Талабани независим ни от какой политической или национальной стороны..."

Несколько дней назад Талабани пригрозил выйти из политического процесса, если стороны, стремящиеся к смещению Малики, попытаются оказывать на него давление.

Конфликт будет иметь более серьезные последствия

Накануне глава МИД Ирака Хошияр Зибари, комментируя сложившуюся ситуацию отметил, что инцидент может иметь далеко идущие последствия. "То что турецкий истребитель был сбит вчера над территориальными водами Сирии, - это

серьезная эскалация и признак того, что конфликт будет иметь более серьезные последствия и не только для Сирии", - отметил министр на пресс конференции после встречи в Багдаде со своими коллегами из Болгарии, Польши и Швеции, передает ИТАР-ТАСС. Напомним, истребитель ВВС Турции вылетел на служебное задание с базы Эрхач в провинции Малатья в пятницу в 10:30 по местному времени. В 11:58 с ним был потерян радиоконтакт, и самолет пропал с радаров. Это произошло над морем к юго-западу от побережья провинции Хатай, граничащей с Сирией. По некоторым данным, самолет упал в воду примерно на удалении восьми морских миль от берегов Сирии, внутренние воды которой ограничены 12-мильной полосой.

pukmedia.com

Без помощи США нам в горах Кандила нечего делать

Глава турецкого Генерального штаба генерал Недждет Озел заявил, что турецкие войска могут полностью уничтожить партизан рабочей партии Курдистана (РКК) в горах Кандиль на севере иракского Курдистана. Чтобы сделать это, турецкие войска должны начать крупную атаку на территорию Курдистана с участием наземных и воздушных сил, чтобы ударить по лагерям РКК, заявил чиновник турецкой газете Radikal. Он назвал три условия для уничтожения РКК: разрешение на вторжение со стороны турецкого правительства, обеспечение поддержки американской разведки, и, наконец, народ Турции должен принять возможные высокие потери среди турецких солдат. Турецкие военные заявили в среду, что турецкие военные самолеты фактически поразили базы РКК в горах Южного Курдистана после нападения партизан РКК на северном Курдистане на три оккупационных турецких военных форпоста, в результате чего умерли восемь солдат.

Барзани и турецкий вице-премьер открыли диалект "сорани" программы "TRT6"

Президент Курдистана Масуд Барзани и вице-премьер-министр Турции Бюлент Ариндж в прямом эфире вечером 20 июня открыли курдский отдел "сорани" телеканала "TRT6". Ранее канал вещал на диалектах "курманджи" и "зазаки".

Курдистанскому парламенту необходимо еще 10 дней, чтобы утвердить бюджет

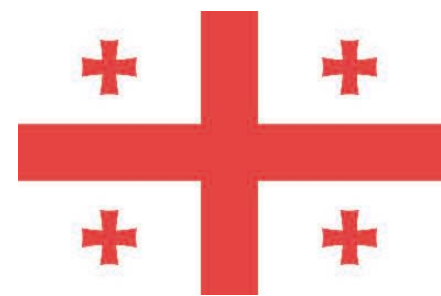
Члены парламента Курдистана обсуждают региональный бюджет уже девять дней, и теперь, вероятно, потребуется еще 10 дней, чтобы завершить процесс.

Депутат Башир Хаддад сообщил, что депутаты обсуждали доклады Министерства финансов и экономики, и парламентского экономического комитета за последние девять дней, и многие предложения были добавлены в проект бюджета. "Были зачитаны доклады министра финансов и министра планирования, они ответили на замечания и предложения, но парламенту требуется больше времени, чтобы утвердить бюджет-2012". Министерства образования, здравоохранения, внутренних дел, финансов и электроэнергетики получают большую долю в бюджете 2012 года, сказал Хаддад.

Курдская делегация вылетела в Грузию

Делегация Торгово-промышленной палаты Курдистана вылетела в Грузию на подписание первого протокола о торговле, сообщает агентство "AKnews". Глава палаты Дара Джалиль Хаят сообщил, что делегация включает 18 бизнесменов из региона Курдистан, которые проведут в Грузии три дня.

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:

TAHİR SÜLEYMAN

İMTİYAZ Ü SERNIVİSAR:

TAHİR SİLƏMAN

УЧЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

ТАХИР СУЛЕЙМАН

Tel: +994 50 352-33-18

Xüsusi müxbir:

Ramiz CƏBRAYILOV,

Sakit Ç IRAQLI

Региональный корреспондент:

Усуб ТЕЙФУР

Müəlliflərin mövqeyi ilə redak-

siyanın mövqeyi üst-üstə

düşməyə bilər.

www.diplomata-kurdi.com

Ünvan: Bakı şəhəri, 40 küçə S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17

Navnisan: Bakı 40 soyaq S.Mehmandarov xani 25, mal-17

Адрес: Баку 40, улица С.Мехмандаров дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar mərkəzində uğılıb səhifələnilib və "Bəxtiyar-4" mətbəəsində çap olunmuşdur.
e-mail: diplomat_gazeti@box.az
Şəhadətnamə: NƏŞ 005004966
BUSB-un Sabunçu rayon filialı
VÖEN 1800061582
H/h 438010000
Sifariş: 1500